

İDARE HUKUKU KİTABIMIZIN TANITIMI İÇİN SORULAR

(Kitabımızda Kendisine Cevap Aranılan Sorulara Örnekler)

(Kemal Gözler, *İdare Hukuku*, Bursa, Ekin, 3. Baskı, 2019, 2 Cilt, 3329 s.)

Kemal Gözler

Öğrenmek soru sormakla başlar. Bazen soru, bilginin kendisinden daha değerlidir. Bir kitabın değeri sorduğu sorularla orantılıdır. Kitabımız hakkında bir fikir vermek için kitabımızda sorduğumuz ve kendisine cevap aradığımız bazı sorular aşağıya konulmuştur.

CİLT I

Doktrinde Danıştay kararlarının zikrediliş usûlü doğru bir usûl müdür? Danıştay kararları neden davacının adıyla zikredilmelidir?

Yayınlanan Danıştay kararlarında başta taraf ve taraf vekilleri olmak üzere kişi isimlerinin gizlenmesi uygulaması doğru bir uygulama mıdır?

Yayınlanan Danıştay kararlarında kararı veren hâkim isimleri gizlenmeli midir? Mahkeme kararında kararı veren hâkimin adı bir kişisel veri midir? Kararı veren hâkimin adının gizlenmesi örneği medenî dünyada var mıdır? Hâkim isminin gizlenmesinin yol açtığı sakıncalar nelerdir?

Danıştay Dergisinin “İlke ve Kavram Dizini” kullanışlı bir dizin midir? Aranılan karar neden Danıştay Dergisinde kolayca bulunamıyor?

Bölüm 1 İDARE KAVRAMI

Türkiye’de 9 Temmuz 2018’de yürürlüğe giren 21 Ocak 2017 tarih ve 6771 sayılı Anayasa Değişikliği Kanunuyla kurulan yeni sistemde Cumhurbaşkanını idare kavramına dahil midir?

9 Temmuz 2018 tarihinde yürürlüğe giren yeni sistemde, önceki sisteme göre, Cumhurbaşkanı, daha fazla mı idare hukukunun konusuna girer hâle gelmiştir? Cumhurbaşkanı daha fazla mı idarîleşmiştir?

“Bağımsızlık” yargı organının tanımlayıcı bir unsuru mudur?

“Kesin hüküm gücü”, yargı işleminin tanımlayıcı bir unsuru mudur?

“İdarî fonksiyon” nedir? “Hükûmet fonksiyonu” nedir? Bu iki fonksiyon birbirinden nasıl ayrılır?

Cumhurbaşkanı yardımcılarının ve bakanların Cumhurbaşkanı tarafından atanması ve görevlerinden alınması işlemleri idarî nitelikte mi, yoksa siyasî nitelikte midir?

Yürütme organının yasama organı ile olan ilişkileri neden idarî fonksiyonun kapsamına girmez?

Yürütme organının yargı organıyla olan ilişkileri (örneğin Cumhurbaşkanının Anayasa Mahkemesinde iptal davası açması) neden idarî fonksiyon niteliğinde değildir?

Yürütme organının başka devletlerle olan ilişkileri neden idarî nitelikte değildir?

Bölüm 2

İDARE HUKUKU

(Tamamı, Sistemleri, Gelişimi, Özellikleri, Kaynakları, Uygulama Alanı, Bölümleri, Temel İlkeleri, vs.)

Bir ülkede idarenin kuruluş ve işleyişine uygulanan hukukun bulunması, o ülkede bir “idare hukuku”nun bulunduğunu mu gösterir? Neden?

Türkiye’de olan idare hukuku, “geniş anlamda idare hukuku” mu, yoksa “dar anlamda idare hukuku” mudur? Neden?

Adli yargıdan ayrı bir idarî yargı kolunun olmadığı bir ülkede idare hukuku olabilir mi?

İngiltere’de Fransa’da olduğu gibi “idare hukuku (*administrative law*)” isimli kitaplar vardır. Bu başlıkta kitaplar olduğuna göre acaba İngiltere’de bir “idare hukuku” var mıdır?

Anglo-Sakson sisteminde “idare mahkemeleri (*administrative tribunals*)” isimli mahkemeler olabilmektedir. Bir ülkede “idare mahkemeleri (*administrative tribunals*)” isimli mahkemelerin bulunması o ülkede yargı ayrılığı sisteminin bulunduğu ve keza o ülkede bir “idare hukuku”nun bulunduğu anlamına gelir mi?

İdarî yargının doğumu bakımından Fransa’da çıkarılan 16-24 Ağustos 1790 tarihli Kanunla kabul edilen “idarî ve adli makamların ayrılığı ilkesi (*principe de la séparation des autorités administratives et judiciaires*)” neden

önemlidir? Bu Kanun neyi yasaklıyor? Bu Kanunun önemi nedir? Bu Kanun Fransa’da hâlâ yürürlükte midir?

Fransa’da 16 Fructidor Yılı III [1795] tarihli Kararname neyi yasaklamaktadır? Bu Kararname neden önemlidir? Bu kararname hâlâ yürürlükte midir?

“İdareci-hâkim sistemi (*systeme de l’administrateur-juge*)” ne demektir?

“Bakan-yargıç (*ministre-juge*)” sistemi ne demektir?

İdarî yargı, *nemo debet esse iudex in propria causa* ilkesine aykırı mıdır?

“Tutulmuş adalet sistemi (*systeme de la justice retenue*)” nedir? Bu sistemde adalet dağıtma yetkisini “tutan” kimdir? Bu sistemden ne zaman vazgeçilmiştir?

“İdareye yargılamak, aynı zamanda idare etmek demektir (*juger l’administration, c’est aussi et encore administrer*)” özdeyişi, hangi anlayışı yansıtır?

“Devredilmiş adalet sistemi (*systeme de la justice déléguée*)” ne demektir? Fransa’da bu sisteme ne zaman geçilmiştir? Bu sistemde adalet dağıtma yetkisini kim kime neden devretmiştir?

İdare hukuku mu idarî yargıdan, idarî yargı mı idare hukukundan doğmuştur? İdare hukuku mu Fransız Danıştayını, Fransız Danıştayını mı idare hukukunu yaratmıştır?

Fransa’da Danıştay olmasıydı, bir idare hukuku olabilir miydi?

Türkiye’de son yıllarda yazılmış idare hukuku kitaplarının önüne “Türk” sıfatı eklenmeye başlanmıştır. İdare hukukuna “Türk” sıfatı eklenebilir mi? Bir “Türk” idare hukuku” olabilir mi? İdare hukukunu -varsa- “Türk” idare hukuku hâline getiren unsurlar nelerdir? Bu unsurlar “idare hukuku” unsurları mıdır? Yoksa “özel hukuk” unsurları mıdır?

Türk idare hukuku, Fransız kaynaklı mıdır? Türk idare hukuku üzerinde Fransız etkisi nedir? Nasıl açıklanır?

Osmanlı mülkî idare sistemi Fransa’dan mı iktibas edilmiştir?

Türk mahallî idare sistemi Fransa’dan mı iktibas edilmiştir?

Türk idare hukuku üzerinde Fransız etkisi gün geçtikçe azalmakta mıdır? Bunun nedeni nedir?

Fransızca bilmeden idare hukukçusu olunabilir mi?

Sadece İngilizce bilerek idare hukukçusu olunabilir mi?

Günümüzdeki Türk idare hukukçularının önemli bir kısmının Fransızca bilmiyor olmasının doğurduğu sakıncalar nelerdir?

Neden günümüzdeki Türk idare hukukçularının önemli bir kısmı, mevzuata bağlı olan konularda çalışıyorlar? Türkiye’de idare hukukunun özünü oluşturan idarî işlem teorisi neden geri?

İdare hukukunun “içtihadî” bir hukuk dalı olmasının avantaj ve dezavantajları nelerdir?

İdare hukuku “yarı-gizli hukuk” mudur?

İdare hukuku “Bizantizm (*byzantisme*)” ve “ezoterizm (*ésotérisme*)”e sapanmış bir hukuk mudur?

İdare hukukunda içtihadın değeri nedir? Kanunların altında mı, üstünde mi yer alır? Kanun koyucu içtihadî ilkeye istisna getirebilir mi?

Türkiye’de 9 Temmuz 2018’de yürürlüğe giren yeni sistemde, idare hukukunun içtihadî prensiplerinin değeri nedir? İçtihat, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin üstünde mi, altında mı yer alır? Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle içtihadî ilkelere istisna getirebilir mi?

İdare hukuku alanında örf ve adet hukuku, kaynak olarak geçerli midir? İdare hukukunda örf ve adet olabilir mi?

Danıştay İdarî Dava Daireleri Kurulu, 24 Mayıs 2012 tarih ve E.2007/2255, K.2012/801 sayılı *Çankaya Belediyesi* kararı neden yanlıştır? Kanunda boşluk olması durumunda, idarî yargı hakimi, 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun 1’inci maddesine uyarınca örf ve adet hukukuna göre karar verebilir mi? Kamu hukukunda boşluk olabilir mi? İdarî yargı hakimi, boşluğu örf ve adet kuralını uygulayarak doldurabilir mi? Veya böyle bir durumda idarî yargı hakimi boşluğu kendisi hukuk yaratarak da doldurabilir mi? Neden?

“Eski göreneklere” gönderme yapan 18 Mart 1924 tarih ve 442 sayılı Köy Kanununun 89’uncu maddesi, istisnaen idare hukukunda örf ve adet hukukunun nüfusu 150’den küçük yerler için geçerli olabileceğini gösterir mi?

“İdarî teamül ve tatbikat” idareyi bağlar mı? Hâkim bir idarî işlemi, idarî teamül ve tatbikata uymadığı gerekçesiyle iptal edebilir mi?

İdare hukukunda içtihat, hukukun diğer alanlarından farklı olarak hukukun *asıl kaynağı* olabilir. Neden? Nasıl?

İdare hukukunun bir kaynağı olarak içtihat, daha doğru bir ifadeyle “içtihadî kural”, idare hukuku teorisinde, normlar hiyerarşisinde, “kanun altı ve düzenleyici işlem üstü (*infra-législatif et supra-réglementaire*)” düzeyde bulunur. Bu neden böyledir?

“İdare hukukunun uygulama alanı” nasıl tespit edilir? Bu konuda ölçütler nelerdir?

“Kamu gücü okulu (*école de la puissance publique*)” veya “Toulouse okulu (*école de Toulouse*)” ne demektir? Neyi savunur?

“Kamu hizmeti okulu (*école du service public*)” “Bordeaux okulu (*école de Toulouse*)” ne demektir? Neyi savunur?

Kamu hizmeti ekolü neden çökmüştür? Kamu hizmeti kriterindeki kriz nedir? Kamu hizmeti kriterinin aldığı darbeler nelerdir?

“Özel hukuku aşan ayrıcalıklar veya yükümlülükler (*prérogatives et sujétions exorbitantes du droit commun*)” nelerdir? Bu kavramın önemi nedir?

Kamu gücü ayrıcalıkları ve yükümlülükleri nelerdir? Bunların varlık sebebi nedir? Kamu gücü ayrıcalıkları ve yükümlülükleri sınırsız sayıda mıdır? Ayrıcalık ve yükümlülüklerin iç içe geçmesi mümkün müdür?

Kamu gücü ayrıcalık ve yükümlülükleri mi idare hukukundan kaynaklanır? Yoksa idare hukuku mu kamu gücü ayrıcalık ve yükümlülüklerinden kaynaklanır?

Kamu gücü ayrıcalıkları ve yükümlülüklerinin kaynağı nedir? Bunların var olması için gerekli şart nedir? İçtihatla kamu gücü ayrıcalığı tanınabilir mi? İçtihatla kamu gücü yükümlülüğü öngörülebilir mi?

İdare hukukunun anayasa hukuku karşısında bağımsızlığı nedir? Nasıl açıklanır?

Danıştayın Anayasa Mahkemesi karşısında bağımsızlığı nedir? Nasıl açıklanır? Bunun önemi nedir?

“Anayasa hukuku geçer; idare hukuku baki kalır” özdeyişi ile ne anlatılmak istenir? “Anayasa hukukunun devamsızlığı (*discontinuité du droit constitutionnel*)”, ama “idare hukukunun devamlılığı (*continuité du droit administratif*)” ne demektir?

İdare hukuku ile anayasa hukuku arasında sınır nasıl çizilir?

“Malî hukuk (vergi hukuku ve kamu harcamaları hukuku)”, idare hukukunun bir dalı mıdır? İdare hukuku ilkeleri *lex generalis* olarak mali hukukta uygulanabilir mi?

“Polis devleti (*Polizeistaat*)” ifadesindeki “polis (*Polizei*)” kelimesi ne anlama gelir?

“Hazine teorisi (*Fiskustheorie*)” ile “katlan, ama tazminat iste (*Dulde, aber liquidieren*)” ilkesi arasında ne ilişki vardır?

İdare, kanunla değil, doğrudan doğruya Anayasayla da kurulabilir mi?

İdare kanunla değil, Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulabilir mi?

İdarenin kanunîliği ilkesi ile “egemenlik yetkisi” arasında nasıl bir ilişki vardır?

İdarenin kanunîliği ilkesi ile liberal hukuk sitemindeki temel varsayımlar arasında nasıl bir ilişki vardır?

İdarenin kanunîliği ilkesinin Türkiye’de pozitif temelleri nelerdir?

İdarenin kanunîliği ilkesinin istisnaları var mıdır? Varsa nelerdir?

İdarenin kanunîliği ilkesinin çeşitleri veya alt ilkeleri nelerdir?

İdarenin kanunîliği ilkesi uyarınca kanuna dayanması gereken şey nedir? İdarenin kuruluşu mu, görev ve yetkileri mi?

İdarenin görev ve yetkilerinin kanuna dayanma ilkesi açısından “içkin yetkiler (*pouvoirs inhérents*)” veya “zımnî yetkiler (*pouvoirs implicites*)” teorisi ne demektir? Bu teori ne işe yarar?

Kanun koyucu kanunla bir üniversite kurmuş ve ona yüksek öğretim kamu hizmetini yürütme görevini vermiş ise, bu üniversitenin sınav yapma ve keza sınavda uygulanacak kurallar düzenleyici işlem yapma yetkisinin kendisine ayrıca kanunla verilmiş olması gerekir mi?

Danıştay Onuncu Dairesinin 16 Aralık 2005 tarih ve E.2002/5890, K.2005/7806 sayılı *hanuççuluk* kararında idarenin kanunîliği ilkesi doğru bir şekilde uygulanmış mıdır?

Danıştay Onuncu Dairesinin 30 Ocak 2004 tarih ve E.2002/1702, K.2004/1365 sayılı *kılavuzluk ve römorkörcülük* kararında idarenin kanunîliği ilkesi doğru bir şekilde uygulanmış mıdır?

Türkiye Barolar Birliği yönetmelikle avukatlık sınavı koyabilir mi?

Bölüm 3

İDARİ TEŞKİLÂTA HÂKİM OLAN TEMEL İLKELER

Fransızcadaki “*déconcentration* (adem-i temerküz)” Türkçeye “yetki genişliği (tevsi-i mezuniyet)” diye çevrilmiştir. Bu çeviri doğru mudur?

Valilerin yetkileri nasıl genişler? Anayasada “illerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır” (m.126/3) dediği için valilerin yetkileri kendiliğinden genişler mi? Valilerin yetkilerinin genişlemesi için yanun veya yetki devri mi gerekir?

“Adem-i temerküzcülük (*déconcentration*)” ile “adem-i merkeziyetçilik (*décentralisation*)” arasında ne fark vardır?

Türk öğrenciler neden “yetki genişliği” ilkesini öğrenemiyorlar? Bunun sebebi Türkçenin yetersiz bir dil olmasından mı kaynaklanıyor?

Yerinden yönetim ile federalizm arasında ne fark vardır?

Devlete tüzel kişilik tanınmasının sebepleri nelerdir?

Devlete tüzel kişilik tanınmasının sonuçları nelerdir?

Türkiye’de 9 Temmuz 2018’de yürürlüğe giren yeni sistemde, Devlet tüzel kişiliği kim tarafından temsil edilir? Cumhurbaşkanı tarafından mı, yoksa bakanlar tarafından mı?

Yasama ve yargı organlarının devlet tüzel kişiliğinden ayrı bir tüzel kişiliği var mıdır?

Her kamu tüzel kişisi, kendi kendini düzenleme yetkisine, diğer bir ifadeyle “kendi kendini örgütleme yetkisi (*pouvoir d’auto-organisation*)”ne sahip midir? Neden?

Hangi kamu tüzel kişisi bütün ülke üzerinde genel yetkilidir? Neden?

Yer yönünden yerinden yönetim kuruluşlarının, yani mahallî idarelerin (il özel idaresi, belediye ve köy), yetkileri yer bakımından sınırlı, konu bakımından ise sınırsızdır. Neden? Bu ne anlama gelir?

Hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşlarının, yani kamu kurumlarının yetkisi, yer bakımından sınırsız. Ama konu bakımından sınırlıdır? Neden? Bu ne anlama gelir?

Kamu tüzel kişiliğinin nasıl belirlenir? Kamu tüzel kişileri, özel hukuk tüzel kişilerinden nasıl ayrılır?

Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle bir tüzel kişi, “kamu tüzel kişisi” olarak nitelendirilebilir mi?

Bir tüzel kişinin kamu tüzel kişisi olup olmadığı konusunda Anayasayla, kanunla ve Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle yapılan bir nitelendirme yoksa, bu tüzel kişinin kamu tüzel kişisi olarak kabul edilebilmesi için gereken şartlar nelerdir?

9 Temmuz 2018’den sonra “kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak” idarî işlemle kurulan tüzel kişiler, kamu tüzel kişisi olarak kabul edilebilirler mi?

Anayasa ve kanunlarda geçen “kamu tüzel kişileri şu yetkiye sahiptir” şeklindeki genel hükümler, *belirli* bir kamu tüzel kişinin kamu gücü ayrıcalıklarıyla donatıldığını gösterir mi?

Anayasamızın 46'ncı maddesine göre “kamu tüzel kişileri... özel mülkiyette bulunan taşınmaz malların bir kısmını veya tamamını kamulaştırmaya... yetkilidir”. Acaba her kamu tüzel kişisi, kanunla ayrıca yetki almadan kamulaştırma yetkisine sahip midir?

İETT, bir kamu tüzel kişisi midir? Neden?

Belediye şirketleri (örneğin BURULAŞ), bir kamu tüzel kişisi midir? Bu soruya verilen cevap 9 Temmuz 2018'den öncesi ve sonrasına göre farklılık gösterir mi? Neden?

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları birer kamu tüzel kişisi midir?

Türkiye Futbol Federasyonu bir kamu tüzel kişisi midir?

OYAK bir kamu tüzel kişisi midir?

Adalet Teşkilâtını Güçlendirme Vakfı bir kamu tüzel kişisi midir?

Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketi bir kamu tüzel kişisi midir?

Türkiye Maarif Vakfı bir kamu tüzel kişisi midir?

Kamu tüzel kişiliği ile “idarî makam” arasında ne fark vardır?

Türkiye’de kamu tüzel kişilerini ifade etmek için neden doğrudan kamu tüzel kişisinin adı değil de, baş yöneticisinin makamının adı (örneğin Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü, Sugören Köyü Muhtarlığı) kullanılmaktadır? Türkiye’de “makam” sapkınlığı mı var?

Kamu tüzel kişisi, “şirket”, “dernek” veya “vakıf” biçiminde kurulabilir mi?

Kamu tüzel kişileri bazı yönleriyle özel hukuka tâbi tutulmuş olabilir mi?

Kamu tüzel kişiliğinin tanımında “kamu yararı” amacı veya “kamu hizmeti” bir kriter midir?

Kamu tüzel kişiliğinin tanımında kamu gücü ayrıcalıkları kriteri tek başına yeterli midir?

Türkiye’de neden meslek kuruluşlarına (Barolar, Tabip Odaları, Ticaret ve Sanayi Odaları, vs.) kamu tüzel kişiliği tanınmamalıydı?

Türkiye’de neden vakıf üniversitelerine kamu tüzel kişiliği tanınmamalıydı? Bunun doğurduğu zararlı sonuçlar nelerdir? Bu zararlı sonuçlardan kaçınmak için Danıştay geliştirdiği içtihatlar nelerdir? Bu içtihatlar idare hukuku mantığı bakımından tutarlı mıdır?

Kamu gücü ayrıcalıkları, kamu tüzel kişiliği sıfatından mı kaynaklanır? Kamu tüzel kişiliği sıfatından yetki doğar mı?

Kamu tüzel kişiliği sıfatı ne işe yarar? Kamu tüzel kişiliği sıfatının bir “etiket” olması ne anlama gelir? Bir tüzel kişi, kamu tüzel kişisi oldu diye, o tüzel kişinin varlığı ve yetkilerinde bir farklılık olur mu?

“Kamu tüzel kişiliği”ne sahip olmanın sonuçları nelerdir?

“*Sui generis* tüzel kişiler”, “atipik kamu tüzel kişileri”, “melez tüzel kişiler” olabilir mi?

Bir tüzel kişi aynı anda hem “özel hukuk tüzel kişisi”, hem de “kamu tüzel kişisi” olabilir mi?

Cumhurbaşkanlığının devlet tüzel kişiliğinden ayrı bir tüzel kişiliği var mıdır?

Kamu idareleri-kamu kurumları ayrımı nasıl yapılır?

Kamu idareleri (devlet, il özel idaresi, belediye, köy) konu bakımından genel yetkili, kamu kurumlarının ise konu bakımından sınırlı yetkiye, özel yetkiye sahip olması ne anlama gelir?

“Kamu kuruluşu” diye ayrı bir kamu tüzel kişiliği kategorisi var mıdır?

“Kamu kurum ve kuruluşları” terimi neden saçma bir terimdir? Neden bu terim pleonazm ile malul bir terimdir?

“Kamu idaresi” ve “kamu kurumu” dışında üçüncü tür bir kamu tüzel kişisi var mıdır?

İdarenin bütünlüğü ilkesinin varlık sebebi nedir?

Türkiye’de 9 Temmuz 2018’den beri en yüksek hiyerarşik amir kimdir?

Hiyerarşi yetkisi bir genel yetki midir? Bu yetkinin ayrıca ve açıkça kanunla öngörülmesi gerekir mi?

Hiyerarşi yetkisi “yerindelik” sebepleriyle de kullanılabilir mi?

Vesayet yetkisinin varlık sebebi nedir?

Merkezî idarenin kendi içindeki ilişki, yani devlet idaresinin çeşitli kısımları arasında vesayet ilişkisi olabilir mi?

Kamu kurumlarının kendi arasında vesayet olabilir mi? YÖK ile üniversiteler arasındaki ilişki bir vesayet ilişkisi midir?

Mahallî idarelerin kendi arasında vesayet olabilir mi? İki mahallî idare arasındaki ilişki vesayet ilişkisi olabilir mi?

Vesayet yetkisi “istisnaî nitelikte bir yetki (*pouvoir exceptionnel*)” olması ne demektir?

Vesayet yetkisi, neden dar yoruma tâbi tutulur? Vesayette neden kıyas olmaz?

Anayasa Mahkemesinin 18 Ocak 2007 tarih ve E.2005/32, K.2007/3; 4 Şubat 2010 tarih ve E.2008/27, K.2010/29 ve 4 Şubat 2010 Tarih ve E.2008/28, K.2010/30 sayılı kararları neden yanlışır?

Danıştay Sekizinci Dairesi, 13 Şubat 2012 tarih ve E.2011/8483, K.2012/496 sayılı *Kangal Kaymakamlığı vs. Kangal Belediye Başkanlığı* kararı neden yanlışır?

Vesayet denetimi yerindelik denetimini içerir mi?

Bölüm 4 **MERKEZİ İDARE** **(Devlet İdaresi)**

“Devlet idaresi” terimi yerine “merkezî idare” teriminin kullanılması doğru mu?

“Genel idare” terimi neden yanlış bir terimdir? İl düzeyinde olan bir ayırım, nasıl olup da Türkiye’de devlet düzeyinde kullanılır hâle gelmiştir?

“Mülkî idare” ne demektir? Bu kavram, devlet idaresi ve mahallî idareler için kullanılabilir mi? İl özel idareleri, belediyeler ve köyler de birer “mülkî idare” midir?

“Devlet tüzel kişiliğinin teklifi ilkesi” ne demektir? Bundan ne sonuçlar çıkar?

Neden sadece devlet idaresi “yetki yetkisi (*compétence de la compétence*, Almanca: *kompetenz-kompetenz*)”ne sahiptir? Neden diğer idareler bu yetkiye sahip değildir?

“Merkezî idarenin başkent teşkilâtı” terimi mi, yoksa “devletin merkez idaresi” terimini doğrudur? Neden?

“Merkezî idarenin taşra teşkilâtı” terimi mi, yoksa “devletin mülkî idaresi” terimi mi doğrudur? Neden?

“Devletin tüzel kişilik kazandırılmamış hizmet birimleri”ne için “idare” veya “kamu idaresi” değil, “devlet daireleri” veya “merkezî idare daireleri” ismi verilmelidir. Neden?

Cumhurbaşkanı ve bakanlara devlet idaresinin merkez teşkilâtının makamları ismini vermek gerekir. Neden?

Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanı yardımcısı ve bakanlar gibi “bireysel makamlar” söz konusu olduğunda, makamın adını söylemek yerine doğrudan doğruya makamı işgal eden görevlinin sıfatı söylenebilir mi? Örneğin “Cumhurbaşkanlığı” demek yerine doğrudan “Cumhurbaşkanı” denilebilir mi? Neden?

Türkiye’de “genel yürütme yetkisi” kime aittir? 9 Temmuz 2018’den sonra bu yetkiye Cumhurbaşkanı mı sahiptir? Bunun anayasal bir dayanağı var mıdır?

9 Temmuz 2018’den sonra Türkiye’de merkezî idarenin “genel karar organı” kimdir? 9 Temmuz 2018’den önce yürütme alanında Bakanlar Kurulu nasıl genel yetkili karar organı idiyse yeni sistemde de Cumhurbaşkanı aynı şekilde genel yetkili karar organı hâline mi gelmiştir?

3 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 2’nci maddesine göre, Kararnameye ekli II sayılı cetvelde sayılan kadro, pozisyon ve görevlere ise Cumhurbaşkanının onayıyla atama yapılır. Bu hüküm Anayasamıza uygun mudur?

9 Temmuz 2018 tarihinden sonra neden “Cumhurbaşkanının işlemleri” terimini yaygın olarak kullanmamız gerekiyor?

“Cumhurbaşkanı işlemleri” ile “Cumhurbaşkanlığı işlemleri” terimleri arasında bir fark var mıdır? Bunlar birbiri yerine kullanılabilir mi?

Cumhurbaşkanının bireysel işlemleri ile düzenleyici işlemleri birbirinden nasıl ayrılır? Bu ayırmada bunlara Resmî Gazetede konulan ismin bir önemi var mıdır?

Cumhurbaşkanının bireysel işlemlerinin Resmî Gazetede yayınlanmaları zorunlu mudur?

Cumhurbaşkanının idarî nitelikte olmayan ve dolayısıyla yargısal denetime tâbi olmayan bireysel işlemleri var mıdır?

13 Kasım 2018 tarih ve 342 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı “*İzmir İli, Bornova İlçesi, Ergene Mahallesi, 1.959 m² yüzölçümlü, 14049 ada, 1 numaralı parsel ile ilişkin ... ekli ... Uygulama İmar Plânı Değişikliğinin onaylanması*”na ilişkindir. İki dönüm büyüklüğünde bir arsaya ilişkin imar plânı değişikliği kararının Cumhurbaşkanı tarafından alındığı bir başka “başkanlık hükümet sistemi” yeryüzünde var mıdır?

Cumhurbaşkanı kararlarının numaralandırmasında usûller nelerdir? Bu usûller arasında tutarsızlık var mıdır?

Cumhurbaşkanı kararlarına kararın bireysel işlem, düzenleyici işlem olmasına ve keza içeriğine bakılmaksızın ardışık numara verilmelidir. Neden?

Resmî Gazetede yayınlanması şart olmayan Cumhurbaşkanının düzenleyici işlemleri, yayınlanmadan veya ilgisine bir şekilde duyurulmadan yürürlüğe girebilir mi?

Cumhurbaşkanının düzenleyici işlemlerinden hangi ikisi doğrudan doğruya Anayasamız tarafından düzenlenmiştir?

“Cumhurbaşkanlığı kararnamesi” isimlendirmesi neden yanlıştır? “Kararname” demek “düzenleyici işlem” demek midir? “Karar” kelimesinin sonundaki “name”, bu kararı “düzenleyici” bir karar olduğunu mu gösterir? 21 Ocak 2017 tarih ve 6771 sayılı Anayasa Değişikliği Kanunu yazarlar “name” kelimesinin ile “kaide” anlamına mı geldiğini sanıyorlar?

Fransızcadaki “*ordonnance*”, “*règlement*” ve “*décret-loi*” terimlerinin Türkçe karşılığı “kararname” midir?

Anayasa, m.104/17’de hükme bağlanan düzenleyici işleme “kararname” mi, “nizamname” mi ismi verilmeliydi?

Resmî Gazetede yayınlanan Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde “Numara” kelimesi mi, yoksa “Sayı” kelimesi mi kullanılmalı?

Resmî Gazetede yayınlanan ilk 12 Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde bu kararnamelerin kabul tarihi neden belirtilmemiştir? İlk 12 Cumhurbaşkanlığı kararnamesi nasıl zikredilmelidir?

Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin metinlerinin üstünde neden “irade formülü” yok?

Cumhurbaşkanı yönetmelikleri neden Resmî Gazetede “Cumhurbaşkanı kararları” başlığı altında değil de “yönetmelikler” başlığı altında yayınlanmaktadır?

“Cumhurbaşkanlığı yönetmeliği” mi, yoksa “Cumhurbaşkanı yönetmeliği” mi demek doğrudur?

Cumhurbaşkanı yönetmeliklerinin üstünde verilen “Karar Sayısı”, yönetmeliğin mi, bu yönetmeliği yürürlüğe koyan “Cumhurbaşkanı kararı”nın sayısı mıdır?

Cumhurbaşkanının “Cumhurbaşkanı yönetmelikleri”ne ilişkin yaptığı şey, bir başka makamın iradesinin ürünü olan bir “yönetmeliği yürürlüğe koyma işlemi” mi, yoksa doğrudan doğruya “yönetmelik çıkarma işlemi” midir?

Cumhurbaşkanı yönetmelikler nasıl bir formatla kabul edilmeli ve yayınlanmalıdır?

Cumhurbaşkanı yardımcıları ile bakanlar arasında bir idarî ilişki var mıdır? Varsa bu ilişkinin niteliği nedir? Cumhurbaşkanı ile bakanlar arasında bir hiyerarşi ilişkisi mi vardır?

Cumhurbaşkanlığı teşkilâtı (Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı), Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulabilir mi? Cumhurbaşkanlığı teşkilâtı, Anayasada Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenmesi öngörülen konulardan biri midir?

Cumhurbaşkanlığı ofisleri, devlet tüzel kişiliğinden ayrı bir tüzel kişiliğe sahip midirler? Cumhurbaşkanlığı ofisleri, merkezî idarenin içinde mi yer alırlar? Bunlar birer “kamu kurumu” mudurlar?

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 533’üncü maddesiyle Cumhurbaşkanına, Cumhurbaşkanlığı ofislerinde görev yapan her kademedeki yöneticilere “emir ve direktifler” verme yetkisinin tanınması, idare hukuku prensipleriyle bağdaşır mı? Cumhurbaşkanının bu ofisler üzerinde sahip olduğu yetki bir hiyerarşi yetkisi mi, yoksa bir vesayet yetkisi midir?

Cumhurbaşkanının aynı zamanda Varlık Fonunun Başkanıdır. Nasıl oluyor da vesayet makamının kendisi, aynı zamanda vesayete tâbi makamın başkanı olabiliyor?

9 Temmuz 2018’den sonraki sistemde, “bakanlar kurulu” var mıdır? “Cumhurbaşkanlığı kabinesi” bir “Bakanlar Kurulu” mudur? Bakanların bir araya gelerek toplanırsa bu toplantı, bir “bakanlar kurulu” toplantısı mıdır?

9 Temmuz 2018’den sonraki sistemde, bakanlara, “bakan” değil, “sekreter”, “katip”, “vekilharç” gibi bir isim verilmesi daha doğru mu olurdu?

Yeni sistemde, bakanlıklar arasında, yetki ve görev paylaşımı konusunda uyuşmazlık çıkarsa, bu uyuşmazlık kimin tarafından çözümlenmelidir?

Bakanlıklar birbirine karşı dava açabilirler mi? Danıştay İdarî Dava Daireleri Kurulu, 26 Ocak 2012 tarih ve E.2009/670, K.2012/81 sayılı kararı neden yanlıştır?

9 Temmuz 2018’den sonra Danıştayın geriye kalan tek danışma görevi nedir? Bu göreve neden son verilememiştir?

“Danıştay”ın artık pek bir danışma görevi kalmadığına göre “Danıştay”ın adını da değiştirmek gerekmez mi?

Kamulaştırma Kanununun 30’uncu maddesi uyarınca Danıştayın sahip olduğu görev, bir idarî görev mi, yoksa bir yargısal görev midir? Danıştayın bu konuda verdiği kararlar bir idarî karar mı, yoksa bir yargı kararı mıdır?

Danıştayın “idarî karar”ları yargı denetimine tâbi olmaları gerekir mi? Anayasanın “idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır” diyen 125’inci maddesinin ilk fıkrası Danıştay karşısında geçerli değil midir?

Yüksek Askerî Şûra kararları icraî midir? YAŞ kararlarını onamaya tâbi olması, Anayasamızın 125’inci maddesinin “Yüksek Askerî Şûranın terfi iş-

lemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma hariç her türlü ilişik kesme kararlarına karşı yargı yolu açıktır” diyen ikinci fıkrasıyla çelişmez mi? Madde 125’teki bu hüküm, Anayasanın YAŞ kararlarını icraî kararlar olarak kabul ettiğini göstermez mi? YAŞ kararları zaten icraî değil ise, Anayasamızda neden böyle bir hüküm var?

Genelkurmay Başkanı kime bağlıdır? Genelkurmay Başkanına Cumhurbaşkanına emir ve talimat verebilir mi? Genelkurmay Başkanına Millî Savunma Bakanı emir ve talimat verebilir mi? Aynı konuda her iki makamdan emir almış ise, Genelkurmay Başkanı hangi emre uymalıdır?

Kuvvet Komutanları kime bağlıdır? Kimin hiyerarşi altında bulunurlar? Kuvvet Komutanlarına kimler emir verebilir? Kuvvet komutanı, Genel kurmay Başkanından bir emir, Millî Savunma Bakanından başka bir emir, Cumhurbaşkanına daha başka bir emir alırsa hangisine uymalıdır?

“Merkezî idarenin taşra teşkilâtı” terimi mi, “devletin mülkî idaresi (*administration territoriale d’Etat*)” terimi doğru dur? Başkent, taşra olmamasına rağmen, başkent bulduğu il, mülkî idare değil midir? “Merkezî idarenin taşra teşkilâtı” terimi doğruysa bunun içine başkent içinde bulunduğu ilin de girmemesi gerekmez mi?

Osmanlı mülkî idare sistemi Fransız kökenli midir? 1864 ve 1871 Vilayet Nizamnameleri Fransa’dan mı iktibas edilmişlerdir?

Bölüm 5 MAHALLÎ İDARELER (Yer Yönünden Yerinden Yönetim Kuruluşları)

Bir mahallî idare oluşturabilmesi için en **az kaç insanın** bir araya gelmesi gerekir? Bu konuda bir “sihirli sayı” var mıdır? 18 Mart 1924 tarih ve 442 sayılı Köy Kanununun 89’uncu maddesine göre, köy kurulabilmesi için köy nüfusunun *150’den fazla* olması gerekir. 150 sayısının bir sihri var mıdır? 442 sayılı Köy Kanununun tüzel kişilik için aradığı 150 sayısı ile Yuval Noah Harari, *Hayvanlardan Tanrılara Sapiens* isimli kitabında tüzel kişilik için aradığı 150 rakamı arasındaki aynılık bir rastlantı mıdır? Neden 150 kişiden küçük bir insan topluluğunun tüzel kişiliğe ihtiyacı yoktur?

Türkiye’de mahallî idarelerin insan unsurunu ifade etmek için “il halkı”, “belde halkı”, “köy halkı” terimleri kullanılabilir mi?

Mahallî idarelerin toprak unsurunu ifade etmek için yaygın olarak “mahallî idarelerin ülkesi (*territoire des collectivités territoriales*)” terimi kullanılabilir mi?

İktidar unsuru bakımından devlet ile mahallî idareler arasında ne farklar vardır?

Özerklik unsuru olmaz ise neden mahallî idareler, mahallî idare olmaktan çıkar?

Vesayete tâbi olma özelliği olmaz ise neden mahallî idareler, mahallî idare olmaktan çıkar?

“İsim”, mahallî idare kavramının bir unsuru mudur?

Mahallî idareler de “başkanlık sistemi” ve “parlâmenter sistem” ne anlama gelir? Türkiye’de şu an ki sistem nedir? Bu sistem ne zamandan beri Türkiye’de vardır? Fransa’da ki sistem nedir?

Türkiye’de valinin aynı zamanda il özel idaresinin yürütme organı olmasının doğurduğu sakıncalar nelerdir? Fransa’da vali, ne zamandan beri il özel idaresinin yürütme organı değildir?

Anayasa Mahkemesinin 18 Ocak 2007 tarih ve E.2005/32, K.2007/3 sayılı il genel meclisi kararlarının kesinleşmesi hakkında verdiği iptal kararı neden yanlıştır? Bu karara yöneltilen eleştiriler nelerdir?

Fransa’da valilerin il meclislerinin kararlarını onama yetkisi var mıdır?

Mahallî idare organlarının görevden uzaklaştırılması konusunda eleştiriler nelerdir?

Mahallî idarelerin birbirleri karşısında özerkliği konusunda Türkiye’deki problemler nelerdir?

Danıştay Sekizinci Dairesinin 31 Mart 1986 tarih ve E.1986/46 ve K.1986/159 sayılı Karacahisar Köyü kararı neden doğru bir karardır?

Mücevir alan kurumu, mahallî idareleri birbiri karşısında özerkliği ilkesiyle bağdaşmakta mıdır?

“İl özel idaresi” ismindeki “özel” sıfatı ne anlama gelir? “Özel” sıfatı “*special*” anlamında mı kullanılıyor? Türkçede il özel idaresi terimi, “*special provincial administration*” şeklinde İngilizceye çevrilebilir mi?

“İl özel idaresi” ismindeki “özel” sıfatı “kamusal” sıfatının karşısı anlamında, yani “*private*” anlamında mı kullanılıyor? İl özel idaresi terimi İngilizceye “*private provincial administration*” diye de çevrilebilir mi?

İl özel idaresi teriminin İngilizceye çevrilirken kullanılan “*province*” kelimesi doğru bir çeviri midir? İlin İngilizcesi “*province*” demek midir? İl özel idaresinin doğru İngilizce çevirisi nedir?

İdare-i Umumiye-i Vilayat Kanun-ı Muvakkatinin doğru tarihi nedir? 26 Mart 1913 mü, yoksa 13 Mart 1913 müdür?

30 ilde il özel idarelerini kaldıran 12 Kasım 2012 tarih ve 6360 sayılı Kanun, Anayasamıza uygun mudur?

İl özel idarelerinin kapatan 6320 sayılı Kanun hakkında Anayasa Mahkemesinin 12 Eylül 2013 tarih ve E.2013/19, K.2013/100 sayılı kararı hukuka uygun bir karar mıdır?

İl özel idareleri genel görevli idareler midir?

“Mahallî müşterek nitelikte ihtiyaç” ne demektir?

İl encümeninin oluşumu demokrasi prensibine uygun mudur? İl encümeninin oluşumuna ve görev ve yetkilerine yöneltilecek başlıca eleştiriler nelerdir?

İl encümeni bir “karar organı” mı yoksa bir “yürütme organı” mıdır?

Anayasa Mahkemesi, 18 Ocak 2007 tarih ve E.2005/32, K.2007/3 sayılı kararıyla il encümeninin il özel idaresinin karar organı değil, yürütme organı olduğuna yönelik kararı doğru bir karar mıdır?

İl encümeninin kararları istişarî nitelikte mi, icraî nitelikte mi?

Fransa’da il encümeni var mıdır? Fransa’da il encümeninin olduğu dönemde il encümeninin oluşumu konusunda demokratiklik bakımından bir problem var mıydı?

Osmanlı’da 26 Mart 1913 tarihli İdare-i Umumîye-i Vilayat Kanun-ı Muvakkatinin kurduğu “encümen-i vilayet”in oluşumunda demokratik bakımından bir problem var mıdır? Türkiye’de bu problem ne zaman ortaya çıkmıştır?

Belediyelerin görev ve yetkisi genel midir? Yoksa konu bakımından sınırlandırılmış mıdır?

Belediyelere mahallî müşterek ihtiyaç konusunda genel yetki verilemeyeceği konusunda Anayasa Mahkemesininin 24 Ocak 2007 tarih ve E.2005/95, K.2007/5 sayılı kararı, hukuka uygun bir karar mıdır? Belediyelerin kreş açması Anayasamıza aykırı mıdır? Neden? Kreş bir mahallî ihtiyaç mı, yoksa ulusal bir ihtiyaç mıdır?

Belediyelerin, merkezî idarenin onayını almadan beldelerindeki bir sokağa isim verememeleri normal bir şey midir?

Belediye encümeninin oluşum tarzı demokrasi ilkesine uygun mudur? bu oluşum tarzı Anayasamıza (m.127/1) uygun mudur?

Belediye encümeninin görev ve yetkilerinden sadece istişarî nitelikte mi, yoksa icraî nitelikte midir?

Belediye encümeni, belediyenin karar organı mıdır? Yoksa yürütme organı mıdır?

Fransa’da günümüzde veya geçmişte “belediye encümeni” var mıdır?

Osmanlı belediye kanunlarında “belediye encümeni” var mıydı?

Türkiye’de “belediye encümeni” ilk defa hangi kanunla öngörülmüştür?

Belediye encümeni, mahallî idareler istemine yapılmış bir “Türk katkısı” mıdır?

Büyükşehir belediyelerinin varlık sebebi nedir? Neden bunlara ihtiyaç vardır?

Büyükşehir belediyelerinin olması hangi yetki problemlerine yol açmaktadır? Neden ve nasıl? Yetki paylaşımı problemleri nelerdir? Bu problemler nasıl çözülebilir?

Hem büyükşehir belediyesinin, hem de bu belediyenin içinde yer alan ilçe belediyelerinin tüzel kişiliğe sahip olması bir çelişki midir? Bu çelişki ilçe belediyelerinin tüzel kişiliklerinin kaldırılmasıyla çözümlenebilir mi? Bu konuda Fransa’daki durum nedir?

Türkiye’de halihazırda olan 30 büyükşehir belediyesi vardır? Fransa’da kaç tane büyükşehir belediyesi vardır?

Türkiye’de büyükşehir belediyelerinin anayasal dayanağı nedir? Bunların Anayasaya uygunluğunun şartları nelerdir?

Anayasamızın 127’nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan, “*kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir*” şeklindeki cümlede geçen “*büyük yerleşim merkezi*” kavramı nasıl tanımlanır?

12 Kasım 2012 tarih ve 6360 sayılı Kanun bu şartlara uygun mudur? Bu kanunla kurulan büyükşehir belediyelerinin hepsi gerçekten “büyük yerleşim merkezi” midir? Merkez nüfusu 62.635 Muğla ve merkez nüfusu 88.054 olan Mardin “büyük” müdür?

Yerleşim merkezlerini değil, il sınırlarını kapsayan bir şekilde büyükşehir belediyesi kurulması Anayasamıza uygun mudur?

12 Kasım 2012 tarih ve 6360 sayılı Kanun hakkında Anayasa Mahkemesi’nin verdiği 12 Eylül 2013 tarih ve E.2013/19, K. 2013/100 sayılı kararı Anayasaya uygun mudur?

7 Kasım 1864 tarihli Vilayet Nizamnamesiyle kurulan köy idaresi sistemi ile Otto Bauer ve Karl Renner tarafından önerilen “korporatif federalizm (*corporate federalism*)” ismi verilen sistem arasında benzerlik var mıdır?

Köy idaresinin organlarının seçimi açısından 1864 yılında Osmanlı köyüne demokrasi gelmiştir. Oysa aynı dönemde Osmanlı köyünde olan demokrasi,

Osmanlı şehir ve kasabalarında yoktu. Neden Osmanlı köyüne, Osmanlı şehirlerinden önce demokrasi gelmiştir?

Köy idaresinin anayasal temeli var mıdır? 12 Kasım 2012 tarih ve 6360 sayılı Kanunla 27 ilde köylerin tüzel kişiliklerinin kaldırılması Anayasamıza aykırı mıdır? Neden?

Köy imamının Köy tüzel kişiliği tarafından istihdam edilmesi mi, yoksa Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından istihdam edilmesi mi daha demokratiktir?

Bölüm 6 **KAMU KURUMLARI** **(Hizmet Yönünden Yerinden Yönetim Kuruluşları)**

Bir kurumun tüzel kişiliği kaldırılırsa, o kurumun kamu kurumu niteliği de neden kalkar?

Bir kamu idaresine bağlı olmadan kamu kurumu kurulabilir mi?

Kamu kurumları neden kamu idareleri tarafından kurulabilir? Kamu kurumları neden kamu kurumu kuramaz?

Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kamu kurumu kurulabilir mi?

Kanunla kurulmuş bir kamu kurumu, Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kaldırılabilir mi?

Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulmuş bir kamu kurumu, kanunla kaldırılabilir mi?

Kamu kurumları “kamuya yararlı kurumlar”dan nasıl ayrılır? Bu ayrımında kullanılan “göstergeler demeti (*faisceau d'indices*)” ne demektir? Bu demet nelerden oluşur?

Millî kamu kurumları ile mahallî kamu kurumları arasında farklar nelerdir?

Millî kamu kurumları ile bölgesel kamu kurumları arasında farklar nelerdir?

Bölgesel kamu kurumları ile mahallî kamu kurumları arasındaki farklar nelerdir?

Belediye şirketleri birer mahallî kamu kurumu mudurlar? Neden? Bu soruya verilen cevap 9 Temmuz 2018'den önce ve sonrası arasında farklı mıdır? Neden?

Bölüm 7

İDARÎ İŞLEM KAVRAMI

Yasama organının idarî işlemleri nelerdir? Neden bu işlemler yasama işlemi olarak kabul edilmemektedirler?

Yargı organının idarî işlemleri nelerdir? Neden bu işlemler yasama işlemi olarak kabul edilmemektedirler?

Bazı işlemler, idarî makam ve mercilerden çıkmakla birlikte, “idarî” değil; “yargısal” nitelikte oldukları kabul edilmektedir? Neden? İdari makamdan çıkan bir işlemin yargısal nitelikte olduğunun kabul edilmesi ne gibi sonuçlara yol açmaktadır? Bu işlemlere karşı idarî yargıda dava açılabilir mi? İdari makamlardan çıkan yargısal işlemler yargı denetimine tâbi değiller midir?

İdarî işlemler, “hükûmet tasarrufları”ndan nasıl ayrılır?

Fransa’da “hükûmet tasarrufları (*actes de gouvernement*)”nın tanımı konusunda 1875 yılına kadar “*siyasî saik teorisi*” geçerliydi. Fransız Danıştay 1875 yılında bu “*siyasî saik teorisi*”nden vazgeçmiştir. Fransız Danıştayının 1875 yılında “*siyasî saik teorisi*”nden vazgeçmesi, “hükûmet tasarrufları” teorisinden vazgeçtiği anlamına mı gelir? Günümüzde Fransa’da Danıştayın bu işlem “hükûmet tasarrufu”dur deyip denetlemediği işlemler var mıdır?

Hükûmet tasarrufu olarak nitelendirilen bir işleme karşı, idarî yargıda iptal davası açılmasa da, idarî yargıda tam yargı davası açılabilir mi?

Hükûmet tasarrufu olarak nitelendirilen bir işleme karşı, idarî yargıda dava açılmasa da adlî yargı da dava açılabilir mi?

Türkiye’de “hükûmet tasarrufları” kategorisine giren işlemler var mıdır? Bunlar nelerdir?

Türkiye’de Cumhurbaşkanının Cumhurbaşkanı yardımcısını ve bakan atama ve görevine son vermesi işlemi, yargı organları tarafından denetlenebilir mi? Neden?

Cumhurbaşkanının olağanüstü hâl ilân etme kararı, yargı organları tarafından denetlenebilir mi? Neden?

Türkiye Büyük Millet Meclisince onaylanması uygun bulunan uluslararası anlaşmaların Cumhurbaşkanı tarafından onaylanması veya onaylanmaması işlemi yargı organları tarafından denetlenebilir mi? Neden?

Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde veya ara vermede iken ülkenin ani bir silahlı saldırıya uğraması ve bu sebeple silahlı kuvvet kullanılmasına derhal karar verilmesinin kaçınılmaz olması halinde Cumhurbaşkanının Türk Silahlı

Kuvvetlerinin kullanılmasına karar vermesi işlemi yargı organları tarafından denetlenebilir mi? Neden?

“Anayasa kısıntısı”, “yasama kısıntısı” ile “hükûmet tasarrufları” arasında ne fark vardır?

YAŞ’ın terfi işlemleri ile kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayırma işlemleri ve HSK’nın meslekten çıkarma cezasına ilişkin olanlar dışındaki kararları acaba “hükûmet tasarrufu” niteliğinde işlemler midir?

İdarî işlemler, özel hukuk işlemlerinden nasıl ayrılır?

İdareden çıkan her işlem, neden bir “idarî işlem” değildir?

İdarî işlemin mutlaka idareden çıkması şart değildir. Özel hukuk tüzel kişilerinin bazı işlemleri de idarî işlem olarak kabul edilmektedir. Neden?

Bir işleme “idarî” nitelik kazandıran şey nedir?

Bir hukukî işlemin “idarî işlem” olarak nitelendirilmesinin doğurduğu sonuçlar nelerdir?

Bireysel idarî işlemler ile düzenleyici idarî işlemler arasındaki ayırım konusunda kullanılan kriterler nelerdir?

Bireysel idarî işlemler ile düzenleyici idarî işlemler arasında ayırım yapılmasının doğurduğu sonuçlar vardır. Yani bir idarî işlemin “bireysel” olması ile “düzenleyici” nitelikte olması bazı farklılıklara yol açmaktadır. Bu sonuçlar, nelerdir?

Bireysel idarî işlemler ile düzenleyici idarî işlemler arasında yürürlüğe girmeleri bakımından ne fark vardır?

Bireysel idarî işlemler ile düzenleyici idarî işlemler arasında sona ermeleri bakımından ne fark vardır?

Bireysel idarî işlemler ile düzenleyici idarî işlemler arasında hiyerarşi güçleri bakımından ne fark vardır?

Bir idarî makam, kendi yaptığı düzenleyici işlemlere aykırı bireysel idarî işlem yapamaz. Bunun altında hangi ilke yatar?

İdarî hiyerarşi alt makamdan çıkan düzenleyici idarî işlemler ile üst makamdan çıkan bireysel idarî işlemler arasında da hiyerarşi vardır. Yani üst makamın bireysel idarî işlemleri, alt makamın düzenleyici idarî işlemlerine uygun olmak zorundadır. Neden? Bu nasıl açıklanır?

Bireysel işlemler ile düzenleyici işlemler arasında bir “ara işlemler” kategorisi olabilir mi? Yani bir işlem ne bireysel, ne de düzenleyici işlem niteliğinde olabilir mi? Eğer böyle bir kategori varsa bunların tâbi olduğu hukukî rejim

nedir? Bunlar nasıl yürürlüğe girer; nasıl yürürlükten kalkar? Bunların yargısal denetimi nasıl yapılır?

İdarî kararların “icraîliği (*caractère exécutoire*)” ile bu kararların “re’sen icra (*exécution d’office*)”sı arasında ne fark vardır?

İdare, re’sen icra yetkisine her halükarda sahip midir?

Temel hak ve hürriyetler alanında idarenin resen icra yetkisine sahip midir? İdarenin bu alanda resen icra yetkisine sahip olabilmesi için gereken şartlar nelerdir?

Fransız hukukunda “hukuka uygunluk karinesi” için neden “*privilège du préalable* (ön ayrıcalığı şeklinde çevrilebilir)” terimi kullanılmaktadır? Bu ne anlama gelmektedir? Fransa’da neden bu terim kullanılmaktadır?

Bölüm 8

BİREYSEL İDARÎ İŞLEMLERİN TÜRLERİ

(İdarî Kararların Çeşitleri)

Tespit edici işlemler ile hazırlayıcı işlem veya iç düzen işlemleri arasında ne fark vardır?

Bir karma işlemin kendi içinde bir kolektif işlem olabilir mi? Neden?

Fransız hukukunda tek-yanlı idarî işlemler, işlemi yapan makamın bireysel veya kolejyal olmasına göre nasıl ayrılır?

“*Délibérations* (mukarrerat)” nedir? “*Décret* (kararname)” ve “*arrêté* (karar)”den farkı nedir? Türk hukukunda “mukarrerat” ile “karar” arasında ayırım yapıyor mu? Yapılmalı mı?

“*Arrêté* (karar)” ile “*décision* (karar)” arasında ne fark vardır?

“Kararname” kararın kendisini değil de, kararın *instrumentum*’unu, yani içinde bulunduğu metni ifade eder. Neden?

Yazılı hâlde bulunan her karara “kararname” ismi verilebilir. Neden?

İdare hukukunda sükût ikrardan mı, inkârdan mı gelir?

Fransa’da 12 Nisan 2000 tarih ve 2000-321 sayılı “İdareler ile İlişkilerinde Vatandaşların Hakları Hakkında Kanun (*Loi relative aux droits des citoyens dans leurs relations avec les administrations*)”un 21’inci maddesinde 12 Kasım 2013 tarih ve 2013-1005 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle, talepten sonra idarî makamların iki ay boyunca susmasının talebin kabulü anlamına geldiği hük-

me bağlanmıştır. Yani zımni kabul kararı kural hâline gelmiştir. Türkiye’de böyle bir düzenlemenin yapılmasında yarar var mıdır?

Karma işlemlerde son irade beyanından önceki irade açıklamalarına karşı doğrudan doğruya dava açılmaz. Bunların hukuka aykırılığı ancak ne zaman ileri sürülebilir?

Sirkülerin yönetmelikten ne farkı vardır?

Sirküler çıkarma yetkisinin temeli nedir? bir makamın sirküler çıkarabilmesi için bu yetkinin kendisine kanunla verilmiş olması mı gereklidir?

Sirkülerlere karşı dava açılmaz. Neden?

Sirkülerlere karşı dava açılmasa da idare edilenler, idareye karşı sirkülerleri ileri sürebilirler mi? Sirkülerler “dermeyan edilebilir (*opposables*)” nitelikte midir?

Sirkülerlere karşı dava açılabilir mi? Açılabilirse hangi hâllerde açılabilir?

“Düzenleyici sirküler (*circulaire réglementaire*)” ne demektir? Bunlara karşı dava açılabilir mi?

Fransız Danıştayın 29 Ocak 1959 tarihli *Kreisker* kararının önemi nedir? Bu kararda *Conseil d’État* nasıl bir ayırım yapmaktadır?

“Yorumlayıcı sirkülerler (*circulaires interprétatives*)” ne demektir?

Direktifler ile sirkülerle arasında ne fark vardır?

Direktiflerin temelinde idarenin sahip olduğu hangi yetki bulunur? Bu yetkinin idareye ayrıca ve açıkça kanunla verilmesi gerekli midir?

Direktiflere karşı tek başlarına dava açılmaz; ama bunlara dayalı icrai bir işleme karşı dava açılırsa, direktiflerin de hukuka aykırılığı ileri sürülebilir. Neden?

Direktif ile yönetmelik arasında ne fark vardır?

Direktifler idare tarafından idare edilenlere karşı ileri sürülebilirler mi? Direktifler; idare edilenler tarafından idareye karşı ileri sürülebilirler mi?

Bir öğretim üyesi, dekanlık tarafından yapılan ders programına karşı dava açabilir mi?

Futbol karşılaşmasını yöneten hakemlerin kararları hakkında dava açılabilir mi?

Fransız Danıştay bazı idare ve kurumlarda verilen bazı küçük disiplin cezalarını “iç düzen işlemi” olarak görmekte ve bunlara karşı dava açılmayacağına karar vermektedir. Bu içtihat yerinde midir? Türkiye’de böyle bir içtihat geliştirilebilmiş midir?

Türkiye’de idarî yargı organları, “*de minimus non curat praetor*” ilkesinden neden habersizler?

“Müfettiş raporları”, “teftiş heyeti raporları”, “soruşturma raporları” icraî nitelikte midir? Bunlara karşı dava açılabilir mi? Açılmış bir dava da bunların hukuka aykırılığı ileri sürülebilir mi?

Bölüm 9 İDARÎ İŞLEMLERİN UNSURLARI

“Verilmiş yetki” ne demektir? İdare hukukunda yetkilerin “verilmiş yetki” niteliğinde olmasının doğurduğu sonuçlar nelerdir?

İdare hukukunda yetkiler neden dar yoruma tâbi tutulur?

Yetkisiz bir makam tarafından yapılan bir idarî işlem sakattır; bu sakatlık, yetkili makamın sonradan açıklayacağı iradesiyle giderilemez. Yani idare hukukunda “icazet” yoktur. Neden?

Fiili memur teorisinde neden “görünüş teorisi (görünüşte memur)” ile “zaruret hâli teorisi (zarurî memur)” arasında ayırım yapmak gerekir?

“Karşıt işlem (*actus contrarius, acte contraire*)” nedir? Devlet memurluğundan çıkarma cezası atama işleminin karşıt işlemi midir?

Yetkilerin paralelliği ilkesi kanun koyucuyu bağlar mı?

Fransız idare hukukunda “yetki devri (*délégation de compétence*)” kavramı, gerek “iktidar devri (*délégation de pouvoir*)”, gerekse “imza devri (*délégation de signature*)” kavramını içeren bir üst kavramdır. Türkiye’de de bu böyle olması gerekmez mi?

Türkiye’de “yetki devri” ile “imza devri” arasında yapılan ayırım isabetli bir ayırım mıdır?

Yetki devri ile imza devri arasında konuları bakımından bir fark yoktur. Neden?

İmza devrinde “kararı imzalama yetkisi” veya “karara imza koyma yetkisi” değil, “karar alma yetkisi” devredilir. Neden?

İdarî işlem yapma yetkisinin bir makama, bu işlemi imzalama yetkisinin bir başka makama ait olduğu düşüncesi yanlış bir düşüncedir. Neden?

Neden yetki devri için de, imza devri için de bunları öngören kanun gerekir?

Neden yetki devri ve imza devrinin yazılı olarak yapılması ve ilgililere duyurulması gerekir? Türkiye’de bu şarta uyulmakta mıdır?

Yetki devrende de, imza devrende de karar alma yetkisi yetkiyi devreden makamdan, yetkiyi devralan makama geçmektedir. Yani yetkiyi devreden makamın artık öyle bir yetkisi kalmamaktadır. Yani yetkiyi terk etmiştir. Neden? Türkiye’de “imza devri”nde buna uyuşmakta mıdır?

Yetki devri yoluyla yapılmış bir işlemde husumet kime, imza devri yoluyla yapılmış bir işlemde husumet kime yöneltilmelidir? Neden?

10 Temmuz 2018 tarihli Resmî Gazetede yayınlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesininin 16’ncı maddesinin üçüncü fıkrasına göre “yetki devri, yetki devreden amirin sorumluluğunu kaldırmaz”. Bu hüküm kamu hukuku prensipleriyle çelişki içinde değil midir? Yetkiyi devreden makam, sorumluluğu taşımaya devam edecekse neden yetkisini devretsin?

Fransa’da vekaletin iki türü vardır. Fransa’da *suppléance* ile *intérim* arasında ayırım yapılır. Türk hukukunda ise bu iki tür arasında ayırım yapılmamaktadır. Neden vekaletin iki türü arasında ayırım yapmak gerekir?

“Tedyiren atama” nedir? İdare hukuku teorisinde böyle bir şey olabilir mi?

Vekâlet süresi ne kadar olmalıdır? Bu süreden sonra vekilin işlemleri sakat olur mu?

“İmza” idarî işlemin “yetki” unsuruna mı, yoksa “şekil” unsuruna ilişkin bir husus mudur?

Fazladan imza, idarî işlemi sakatlar mı?

“*De facto* üye tamsayısı” esaslı ile “*de jure* üye tamsayısı” arasında ne fark vardır?

Bir sürenin “hızlandırıcı süre” mi, yoksa “koruyucu süre” mi olduğu nasıl anlaşılır?

10 Temmuz 2018 günü saat 09 ila 15 arasında “Cumhurbaşkanı vekili” Fuat Oktay, görevine başlamış mıydı? Cumhurbaşkanı, görevine henüz başlamamış bir Cumhurbaşkanı vekiline vekalet görevi verebilir mi? “Cumhurbaşkanı vekili” Fuat Oktay, 10 Temmuz 2018 günü saat 09 ila 15 arasında yaptığı işlemler sakat mıdır? Sakat ise bu sakatlığın müeyyidesi nedir?

“Şekil (*forme*)” ve “usûl (*procédure*)” idarî işlemin birbirinden farklı iki unsurudur. Neden?

Yayın, ilân ve yazılı bildirim, idarî işlemin şekil unsuruna ilişkin hususlar mıdır? Neden?

Şeklin *negotium* değil, *instrumentum* olması ne demektir?

Şekil mi usulden, usûl mü şekilde önce gelir? Neden?

İdarî işlemin metninde hangi unsurlar yer almalıdır?

Kolektif karar organlarında kararların bütün üyeler tarafından imzalanması şart mıdır?

3 Ekim 2001 tarih ve 4709 sayılı Anayasa değişikliği kanunuyla Anayasamızın 40'ıncı maddesine şu şekilde bir ikinci fıkra eklenmiştir: “Devlet işlemlerinde ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır”. Bu hükmün doğurduğu sakıncalar nelerdir?

Bu hükmün (başvuru yollarının belirtilmesi kuralına uyulmamasının) müeyyidesi nedir?

“Başvuru yolları ve süresi belirtilmemiş ise özel dava açma süresi değil genel dava açma süresi uygulanır” şeklindeki Danıştay İdare Dava Daireleri Kurulunun 17 Ekim 2008 tarih ve E.2005/1558, K.2008/1803 sayılı kararı doğru bir karar mıdır?

“Başvuru yolları ve süresi belirtilmemiş ise dava açma süresi işlemeye başlamaz” içtihadı (Danıştay Onüçüncü Dairesi 7 Kasım 2013 tarih ve E.2012/1718, K.2013/2862 sayılı kararı) doğru bir karar mıdır?

“Gerekçe (*motivation, exposé des motifs, esbab-ı mucibe layihası*)” nedir? Gerekçe sebep mi, yoksa sebebin içinde açıklandığı maddî araç, yani *instrumentum* mudur?

Gerekçe ile sebep farklı kavramlar mıdır? Gerekçe idarî işlemin sebep unsuruna dahil bir husus mudur?

Türk hukukunda genel bir gerekçe zorunluluğu var mıdır?

İçtihatla gerekçe zorunluluğu getirilebilir mi?

Gerekçe zorunluluğunun müeyyidesi nedir?

2577 sayılı İdarî Yargılama Usûlü Kanununun 20'nci maddesi, “Danıştay ile idare ve vergi mahkemeleri..., belirlenen süre içinde lüzum gördükleri evrakın gönderilmesini ve her türlü bilgilerin verilmesini taraflardan ve ilgili diğer yerlerden isteyebilirler. Bu husustaki kararların, ilgililerce, süresi içinde yerine getirilmesi mecburidir” demektedir. Bu hüküm “gerekçe” ile ilgili midir? İdare mahkemeleri bu İYUK, m. 20'ye dayanarak idareden işlemin “gerekçe”sini isteyebilir mi? İdarenin mahkemeye “gerekçe”yi sonradan göndermesi mümkün müdür? Neden?

İYUK, m.20 uyarınca mahkemeler idareden idarî işlemin gerekçesini değil, sebep unsurunu bildirmelerini isteyebilirler. Neden?

İdarenin varlık sebebi hukuka uymak değil, hizmet vermektir. Neden? Hukuka uygunluk neden idarenin başlı başına bir amacı değildir?

Teklif bağlayıcı mıdır? Asıl makam, yapacağı işlemi, teklif eden makamın teklif ettiği yönde yapmak zorunda mıdır? Teklifi beğenmiyorsa kendi istediği yönde işlemi tesis edebilir mi? Asıl makam, teklifi beğenmiyorsa, teklif makamından bir başka teklifte bulunması isteyebilir mi?

Tercihli teklif usûlü nedir? Tercihli teklif usûlünde asıl makam, sunulan tekliflerden birini (örneğin kendisine teklif edilen üç adaydan birini) kabul etmek zorunda mıdır? Bütün tercihleri reddedip yeri bir tercihli teklifte bulunmasını isteyebilir mi?

Görüşün zamanaşımına uğraması ne demektir?

Zorunlu danışma usûlünde asıl makam sunulan görüş ile bağlı mıdır?

“Uygun görüş (muvafık mütalaa, *avis conforme*)” danışması söz konusu olduğunda alınan görüş bağlayıcı mıdır? Bu durumda asıl makam işlemi yapmaktan vazgeçebilir mi?

Uygun görüş danışması, acaba bir “danışma” usûlü mü, yoksa, bir “ortak karar alma usûlü” müdür?

Türkiye’de içtihatla tanınmış çelişme usûlü veya savunma hakkı var mıdır? (Danıştay Beşinci Dairesinin 6 Haziran 1991 tarih ve K.1991/1099 sayılı kararı, doğru bir karar mıdır?)

Unumquodque eodem modo quo colligatum est dissolvitur ilkesi bir tabî hukuk ilkesi midir?

Danıştay Beşinci Dairesinin 31 Ekim 1996 tarih ve K.1996/3278 sayılı kararı doğru bir karar mıdır?

İhtiyarî usûllerde, usûlde paralellik ilkesi uygulanmaz. Neden?

Düzenleyici olmayan idarî işlemlerde usûlde paralellik ilkesi genel bir geçerliliğe sahip midir?

Disiplin cezası verme işlemlerinde usûlde paralellik ilkesi uygulanır mı?

Kolluk tedbirleri alanında usûlde paralellik ilkesi uygulanır mı?

Mahkeme kararlarının yerine getirilmesinde usûlde paralellik ilkesi uygulanmaz.

“İmkânsız usûller teorisi” ne işe yarar?

“Yararsız usûller teorisi” ne işe yarar?

Gösterici nitelikteki sürelerle uyulmaması neden idarî işlemin iptaline yol açmaz?

Sebep unsuru idarî işlemin içinde mi dışında mı yer alır?

Bir idarî işlem ikinci bir idarî işlemin sebebini oluşturduğu takdirde, birinci idarî işleme karşı süresi içinde dava açılmamış ve bu işlem kesinleşmiş ise, ikinci idarî işleme karşı dava açıldığında mahkeme birinci idarî işlemi iptal etmeden, birinci işlemin hukuka uygunluğunu inceleyebilir mi?

“Belirsiz hukukî kavramlar (*notion juridique indéterminée*)” teorisi ne demektir? Bu durumda idarenin sahip olduğu yetkiye, “takdir yetkisi” ismi mi, yoksa “değerlendirme marjı (*marge d’appréciation*)” ismi verilmelidir? Neden?

İdari işlemin sebebini belirten kavramların yorumlanmaları ile nitelendirilmeleri arasında ne fark vardır? Yorum (tefsir) ile nitelendirme (tavsif) arasında fark nedir?

İdare mahkemeleri, dava konusu olayda olayların maddi doğruluğunu araştırma yetkisine sahip midir? Bu konuda Fransız Danıştayının 14 Ocak 1916 tarihli *Camino* kararında geliştirdiği içtihat nedir? Aynı konuda Fransız Danıştayının 20 Ocak 1922 tarihli *Trépont* kararında geliştirdiği içtihat nedir? Türk Danıştayının bu konuda bir içtihadı var mıdır? Varsa nedir?

İdarenin gösterdiği sebebın ispatı için mahkeme kararı gerekir mi? İdarenin güvenlik soruşturması raporlarına dayanarak tesis ettiği işlemler sebep unsuru bakımından hukuka aykırı mıdır?

İdare “istihbarî” nitelikte belgeler dayanarak işlem tesis edebilir mi?

Yarar-zarar bilançosu tekniğinin taşıdığı riskler nelerdir?

İdare mahkemesi, idarenin dayandığı belirleyici sebeplerden birinin hukuka uygun olması durumunda hukuka aykırı diğer sebepleri görmezden gelebilir mi?

Sebeplerin “etkisizleştirme teorisi (*théorie de neutralisation*)” ne demektir?

Acaba idare mahkemesi, idarenin dayandığı sebebın hukuka aykırı olması durumunda, bu sebebın yerine, idarenin ileri sürmediği, ama kendisi tarafından keşfedilen hukuka uygun bir sebebi koyamaz mı? Yani hâkim bir “sebeb ikamesi (*substitution de motifs*)” yapamaz mı?

Bu konuda Fransız Danıştayının 8 Haziran 1934 tarihli *Augier* kararıyla geliştirdiği içtihat nedir?

Sebep ikamesi teorisinin altında hangi ilke yatar?

Sebep ikamesi teorisi ile “kanunî temelin ikamesi (*substitution de base légale*)” teorisi arasında ne fark vardır?

“Yasama perdesi teorisi (*théorie de l'écran législatif*)” veya “perde kanun teorisi (*théorie de la loi-écran*)” ne demektir? Ne işe yarar?

Takdir yetkisi, idarî işlemin hangi unsurunda olabilir? Konu mu, sebep mi? Amaç mı? Neden?

“Takdir yetkisi” ve “değerlendirme marjı” arasında ne fark vardır?

Takdir yetkisinin varlık nedeni nedir? İdareye niçin takdir yetkisi tanınmaktadır?

Takdir yetkisinin niteliği nedir? Takdir yetkisi, idarenin hukuka bağlılığı ilkesinin bir istisnası veya sınırı mıdır?

Takdir yetkisinin yargısal denetimi mümkün müdür?

Türk idarî yargı organlarının takdir yetkisinin denetimi konusunda tavrı nedir?

Fransa’da idarî yargı organları sınavlarda verilen notları değerlendirme yetkisini kendilerinde görmemektedir. Neden?

Takdir yetkisinin denetlenemeyeceği kuralının istisnaları nelerdir?

“Açık takdir hatası” nedir?

“Özel maksadı aşan işlemler” teorisi nedir? Ne işe yarar?

Malî çıkar maksadıyla yetki saptırması ne demektir? İdarenin malî yarar maksadını güdebileceği durumlar var mıdır?

İdare, bir işlemi yaparken birden fazla amaç (*pluralité de buts*) gütmüş ise, bu amaçların hepsinin hukuka uygun olması gerekir mi?

İdarî işlemin “asıl maksadı (*but principal*)” ile “ilâve maksatları (*buts accessoires*)” arasında nasıl ayırım yapılır?

Yetki saptırmasının ispatında kullanılan “karineler demeti (*faisceau de présomptions*)” nedir?

Yetki saptırması denetimi, bir ahlakilik denetimi midir?

Yetki saptırması denetiminde bir “gerileme” dönemi mi yaşanmaktadır?

Yetki saptırmasının yerindelik denetimine dönüşme tehlikesi nedir?

Bölüm 10

İDARÎ İŞLEMLERİN HUKUKA AYKIRILIĞININ MÜEYYİDELERİ: İPTAL VE YOKLUK

“Maddî yokluk (mutlak yokluk, tam anlamıyla yokluk, düpedüz yokluk)” ile “yok hükmünde sayma (yokluk benzeri)” arasında neden ayırım yapılmalıdır?

Türkiye’de neden yokluğun iki türü birbirine karıştırılmaktadır? Türkiye’de “maddî yokluk (mutlak yokluk)” ile “yok hükmünde sayma (yokluk benzeri)” arasında karışıklık ne zaman başlamıştır? Bu karışıklığın sebebi nedir?

Keenlemyekün, yokluk mu, yoksa “yokluk benzeri (*quasi inexistence*)” mu demektir? Neden? Bu kelime ne zamandan beri Türkçeye yanlış çevriliyor?

“Maddî yokluk (mutlak yokluk)”un sonuçları nelerdir? “Yok hükmünde sayma (yokluk benzeri)”nın sonuçları nelerdir?

İptal ve yok hükmünde sayma arasında ne fark vardır?

Türkiye’de idarî yargı organları tutarlı bir yokluk teorisi geliştirebilmişler midir?

İdare hukukunda “dönüştürme (tahvil, *conversion*)” kuramı diye bir kuram olabilir mi?

Bölüm 11

İDARÎ İŞLEMLERİN YÜRÜRLÜĞE GİRMESİ

Tesis, ilgililere duyurma, yürürlüğe girme, uygulama ve yürürlükten kalkma kavramları arasında ne fark vardır?

“Düzenleyici işlemler” ne ile yürürlüğe girerler?

İlgilisinin lehine olan işlemlerin yürürlüğe girmesi ne ile olur? Bunların ilgisine tebliğ edilmesi şart mıdır?

İlgilisinin aleyhine olan işlemlerin yürürlüğe girmesi ne ile olur? Bunların ilgisine tebliğ edilmesi şart mıdır?

İdarî işlemlerin ilgililerine duyurulmasının yol açacağı sonuçlar nelerdir?

“İleri sürülebilirlik”, “varlık” ve “geçerlilik” kavramları arasında ne fark vardır?

İmzalanmış ama ilgisine duyurulmamış işlemlerin doğuracağı sonuçlar nelerdir?

İdare, yayınlanmamış düzenleyici işleme dayanarak bireysel işlemler yapabilir mi?

İdarenin kendisi, ilgililerine duyurmadığı bir işlemle bağlı mıdır?

İlgisine duyurulmamış işlemlere karşı hiyerarşik başvuru yapılabilir mi?

İlgisine duyurulmamış işlemlere karşı iptal davası açılabilir mi?

Devam eden durumlara derhal uygulama ilkesi nedir?

İptal kararlarının uygulanması durumunda geçmişe etki yasağı geçerli midir?

Bölüm 12 **İDARÎ KARARLARIN İCRASI**

Müeyyide korkusundan uygulama durumunda da idarî kararın muhatapları tarafından kendiliğinden icrası (gönüllü icra) durumu mu vardır?

İdari kararların adli icrası hangi durumlarda söz konusu olur?

İdarî kararın idare tarafından “re’sen icra (*exécution d’office*)”yı “cebrî olmayan re’sen icra” ve “cebrî re’sen icra” olmak üzere ikiye ayırıp incelemek gerekir. Neden?

Fransız Uyuşmazlık Mahkemesinin 2 Aralık 1902 tarihli *Société immobilière de Saint-Just* kararında cebri icraya ilişkin olarak geliştirdiği içtihat nedir? Bu karar göre cebri icranın şartları nelerdir?

Türkiye’de idarenin cebri icra yetkisine sahip olması için gereken şartlar nelerdir?

Hukuka aykırı re’sen icranın müeyyidesi nedir?

İdarî kararların “kesin karar gücü (*autorité de chose décidée*)” ne demektir?

Bölüm 12 **İDARÎ KARARLARIN SONA ERMESİ**

İdarî işlemi idarenin iradesi dışında sona erdiren sebepler nelerdir?

İdare hukukunda hükümsüzlük (kadük olma, *caducité*) ne demektir? Bir idarî işlem ne zaman kadük olur?

İdari işlemleri sona erdiren maddi sebepler nelerdir?

İdarî işlemlerin “metrukiyet (*désuétude*)”e düşmelerinin, yani çok uzun bir süreden beri hiçbir şekilde uygulanmamaları, yürürlükten kalkmasına yol açar mı?

İlga ile geri alma arasında ne fark vardır?

Hak yaratıcı bir işlemler idare tarafından geri alınabilir mi?

İdare istediği her zaman düzenleyici işlemleri ilga edebilir mi?

Hangi işlemler idare tarafından geri alınabilir?

İdare düzenleyici işlemleri istediği her zaman geri alabilir mi?

İdare, hukuka uygun bireysel idarî işlemlerin geri alabilir mi?

İdare, hukuka aykırı bireysel idarî işlemlerin geri alabilir mi?

Geri alma şartları konusunda Fransız Danıştay 3 Kasım 1922 tarihli *Dame Cachet* kararında geliştirdiği içtihat nedir?

Geri alma süresi nedir?

Fransız Danıştayın 26 Ekim 2001 tarihli *Ternon* kararında geri alma süresi konusunda kabul ettiği kriter nedir?

Hak yaratıcı olan ve olmayan işlemler nelerdir? Bu ayırım nasıl yapılır? Bu ayırımın sonuçları nelerdir?

Koşulların değişmesi teorisi nedir? Koşulların değişmesi sonucunda idarenin ilga veya geri alma yükümlülüğü var mıdır?

Koşulların değişmesi teorisinin uygulanması konusunda, Danıştay Onbirinci Dairesinin 16 şubat 2007 Tarih ve E.2006/6610, K.2007/1246 sayılı kararı doğru bur karar mıdır?

Bölüm 14 DÜZENLEYİCİ İDARÎ İŞLEMLER

İdarenin düzenleme yetkisinin kaynağı nedir?

İdarenin düzenleme yetkisi Cumhurbaşkanlığı kararnamesinden kaynaklanabilir mi?

İdarenin, Anayasadan, kanundan veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinden kaynaklanmayan bir düzenleme yetkisi olabilir mi?

Acaba idare, bazı durumlarda, *işin mahiyeti veya yürüttüğü faaliyetin doğası gereği* düzenleme yetkisine sahip olabilir mi? Yani idarenin düzenleme yetkisi “eşyanın tabiatı (*nature des choses*)”ndan kaynaklanabilir mi?

Kanun koyucunun her şeyi düzenleme imkânsızlığı, idareye düzenleme yetkisi verir mi?

Bir kamu hizmetinin başındaki yöneticinin (*chef de service*) kendi sorumluluğu altında yürütülen hizmetin iyi bir şekilde işlemlerini (*bon fonctionnement*

du service) sağlamak için gerekli tedbirleri, bu tedbirler düzenleyici nitelikte olsalar bile ve keza kendisine bu konuda Anayasa veya kanunla ayrıca yetki verilmemiş olsa bile alabilir mi?

Fransız Danıştay 7 Şubat 1936 tarihli *Jamart* kararında bakanların ve keza “hizmet şefleri (*chef de service*)”nin, kendilerine kanunla düzenleme yetkisi verilmemiş durumda dahi, bir düzenleme yetkisine sahip olduğunu kabul etmiştir. Neden?

“Kamu düzeninin sağlanması ihtiyacı” idarenin kanuna dayanmadan bir düzenleme yetkisine sahip olmasını meşrulaştırır mı?

“Takdir yetkisinin objektifleştirilmesi ihtiyacı”, idarenin kanuna dayanmadan bir düzenleme yetkisine sahip olmasına dayanak teşkil eder mi?

Türk yargı içtihatlarında idarenin düzenleme yetkisinin kaynağı konusunda tutarlı bir içtihat geliştirilebilmiş midir?

Danıştay Dava Daireleri Genel Kurulunun 28 Nisan 1972 tarih ve E.1968/709, K.1972/364 sayılı kararı doğru bir karar mıdır?

Danıştay Dava Daireleri Kurulu, 5 Mayıs 1972 tarih ve E.1970/453, K.1972/385 sayılı kararı (“*yürürlükteki kanunlara aykırı olmamak kayıt ve şartıyla idarenin genel ve aslî bir düzenleme yetkisine sahip olduğu yolunda... (bir) idare hukuku ilkesi*”nin olduğu) doğru bir karar mıdır?

Danıştay Onuncu Dairesinin 23 Ocak 2004 tarih ve E.2002/689, K.2004/640 sayılı Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. vs. Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığı kararı (dava konusu yönetmeliğin hukukî dayanaktan yoksun kalmış bulunduğu) doğru bir karar mıdır?

Anayasa Mahkemesinin 28 Mart 1963 tarih ve E.1963/4, K.1963/71 sayılı kararı, doğru bir karar mıdır?

Anayasa Mahkemesinin 13 Haziran 1985 tarih ve E.1984/14, K.1985/7 sayılı kararı doğru bir karar mıdır?

Anayasa Mahkemesinin 14 Mart 2005 tarih ve E.2003/70, K.2005/14 sayılı kararı doğru bir karar mıdır?

İdarenin düzenleme yetkisine sahip olması için, Anayasayla, kanunla, veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle “*idare şu alanda düzenleme yetkisine sahiptir*” veya “*idare şu konuda yönetmelik çıkarır*” denmesi şart mıdır?

İcraî karar alma yetkisine sahip olan her idarî makam düzenleyici işlem yapma yetkisine de sahip midir?

İdare bir alanda bireysel idarî işlemler yapabiliyorsa, aynı alanda, düzenleyici işlem de yapabilir mi?

Daha önceden Anayasayla, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiy-le düzenlenmiş olan bir alanda idare, ayrıca ve açıkça kendisine düzenleme ve-rilmemiş olsa da, düzenleme yetkisine sahip midir?

Bir idarî makama bireysel işlem yapma yetkisinin verilmesi, düzenleyici işlem yapma yetkisinin de verildiği anlamına mı gelir?

İdarenin düzenleme yetkisi, idarenin sahip olduğu genel görev ve yetkile-rin bir uzantısı mıdır?

Belli bir kamu hizmetinin kanunla kurulması, belli bir kamu tüzel kişininin söz konusu hizmetin yürütülmesi veya denetlenmesi ile görevlendirilmesi, o kamu tüzel kişisine o hizmetle ilgili düzenleyici işlem yapma yetkisinin de ka-cınılmaz olarak verildiği anlamına mı gelir?

İdareye kolluk yetkisinin verildiği her durumda idare düzenleme yetkisine de sahip olmuş olur mu?

Yönetmeliklerin mutlaka belirli bir kanuna veya belirli bir Cumhurbaşkanlı-ğı kararnamesine dayanması gerekir. Diğer düzenleyici işlemlerin de yönet-melikler gibi mutlaka belirli bir kanuna dayanması gerekir mi?

Düzenleme yetkisine sahip idarî makam, acaba bu yetkisini kullanmak zo-runda mıdır? Yani düzenleyici işlem yapma zorunluluğu var mıdır?

Acaba idare düzenleyici işlem yapma yükümlülüğünü hangi süre içinde yerine getirmelidir?

Türkiye’de yürütme organının bir “mahfuz düzenleme alanı” var mı?

Yürütme organının mahfuz bir düzenleme yetkisi olamaması prensibine anayasal getirilmiş istisnalar var mıdır? Bunlar nelerdir?

Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri (Olağan Dönem)

Cumhurbaşkanlığı kararnamesi 2017 Anayasa değişikliklerinin bir “keşfi” midir?

Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri, kanun hükmünde kararnamelerin karşı-lığı mıdır?

İki tür Cumhurbaşkanlığı kararnamesinden hangisi Cumhurbaşkanlığı ka-rarnamelerinin genel hukukî rejimini oluşturur?

Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin düzenleyici işlem olması zorunlu mu-dur? Cumhurbaşkanı Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle bireysel işlemler tesis etmeye kalkarsa, Anayasaya aykırı mı davranmış olur? Anayasamız da bireysel işlemlerin Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle yapılmasını yasaklayan bir hü-küm var mıdır? Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin düzenleyici nitelikte ol-masının bir anayasal dayanağı var mıdır?

Cumhurbaşkanının bireysel işlemleri Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle yapmaya kalkışmasının yol açacağı sorunlar nelerdir? Bu durumda bireysel işlemlerle hakları ihlâl edilen kişiler, bu kararnameler karşı dava açabilecek midir?

Cumhurbaşkanının Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarma yetkisi, Cumhurbaşkanının aslı (muhtar, özerk) düzenleme yapma yetkisi midir?

Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenebilecek konular nelerdir?

Cumhurbaşkanlığı kararnameleri için bir “yasak alan”, yani Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle düzenlenemeyecek bir alan var mıdır? Varsa bu alan nelerden oluşur?

Cumhurbaşkanlığı kararnameleri için “mahfuz alan”, yani sadece Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenmesi gereken bir alan var mıdır? Varsa bu alan nelerden oluşur?

Cumhurbaşkanlığı kararnameleri için “ihtiyari alan” var mıdır? Yani isteğe göre kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenebilecek bir alan var mıdır? Varsa bu alan nelerden oluşur?

Anayasa, m.104/17’de geçen “*yürütme yetkisine ilişkin konular*” nelerdir? Bu konular nasıl belirlenir? “Yürütme yetkisi” nedir? Yürütme yetkisi organik açıdan mı, yoksa fonksiyonel açıdan mı tanımlanır?

“Sosyal ve ekonomik haklar ve ödevler” Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenebilir mi?

Anayasamızda da “münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konular” var mıdır? Varsa bunlar nelerdir? Türk hukukunda “münhasır kanun alanı” var mıdır?

An çeşitli maddelerinde geçen “... kanunla düzenlenir” şeklindeki ibareler o konuyu münhasır kanun alanına girdiğini mi gösterir?

Anayasamızda “*ancak kanunla*” ibaresinin geçtiği dört maddedeki konular münhasır kanun alanı mı oluşturur?

Anayasamızın 104’üncü maddesinin 17’nci fıkrasındaki “Anayasada münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz” şeklindeki hüküm anlamsız, uygulanması mümkün olmayan bir hüküm müdür?

Acaba 21 Ocak 2017 tarih ve 6771 sayılı Anayasa Değişikliği Kanunuyla birlikte Anayasamızda “kanunla düzenlenir” ibaresinin geçtiği her konu, acaba 9 Temmuz 2018 tarihinde birden “münhasır kanun alanı” hâline mi gelmiştir/

Anayasamızın 104’üncü maddesinin 17’nci fıkrasının dördüncü cümlesinde geçen “*kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı kararna-*

mesi çıkarılamaz” cümlesinin anlamı nedir? “Kanunda *açıkça* düzenlenen konular” ibaresi ile ne kastedilmektedir? “Açıkça”lık ne demektir? Açıkçalığın ölçüsü nedir? Düzenleme hangi miktardan sonra “kapalı” olmaktan çıkıp “açıkça” düzenleme hâline gelir?

Cumhurbaşkanının görev ve yetkileri ile Cumhurbaşkanlığının teşkilatı “Cumhurbaşkanı kararnamesiyle” düzenlenebilir mi?

Anayasa, m.148/1’de, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin Anayasa Mahkemesi tarafından denetlenmesine ilişkin hüküm olmasıydı, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin yargısal denetimi yapılabilir miydi? Yapılırsa hangi mahkeme tarafından denetlenirdi?

Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin yargısal denetimi işinin Anayasa Mahkemesine verilmesi isabetli bir çözüm müdür? Bu görevin Anayasa Mahkemesi verilmesine yöneltilebilecek eleştiriler var mıdır?

Cumhurbaşkanı kararnamelerinin hukukî gücü nedir? normlar hiyerarşisi hangi basamakta bulunurlar?

Cumhurbaşkanlığı kararnameleri her halükarda kanun altı seviye demi bulunurlar?

Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin “mahfuz alan”ı olduğu kabul edilirse, bu mahfuz alanda bulunan konularda, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin kanun üstü değerde olduğu kabul edilebilir mi?

Cumhurbaşkanlığı kararnameleri, eski dönemden kalan yürürlükteki kanun hükmünde kararnameler arasında hiyerarşi var mıdır?

Cumhurbaşkanlığı kararnameleri, eski dönemden kalan yürürlükteki tüzükler arasında hiyerarşi var mıdır? Cumhurbaşkanlığı kararnameleri tüzükler ile aynı seviyede mi yer alır?

Olağanüstü Hâl Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri

Usûl unsuru bakımından olağan dönem Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ile olağanüstü hâl Cumhurbaşkanlığı kararnameleri arasındaki fark nedir?

Yayımlandıkları gün TBMM’nin onayına sunulmayan olağanüstü hâl Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ne olur?

“Onay” ne anlama gelir? Onay, onaylanan işlemin içeriğinin tekrar eden bir işlem midir? Neden Türkiye’de onay kanunları, onayladıkları kanun hükmünde kararnamelerin (ve keza muhtemelen 9 Temmuz 2018’den sonraki dönemde olağanüstü hâl Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin) metnini tekrarlamaktadırlar?

“Onay” değiştirme yetkisini içerir mi? TBMM, olağanüstü hâl Cumhurbaşkanlığı kararnamelerini değiştirerek onaylayabilir mi?

TBMM'nin olağanüstü hâl Cumhurbaşkanlığı kararnameleri üzerinde yapacağı onay işleminin şekli nedir? “Kanun” mu? “parlâmento kararı” mı? TBMM onay işlemi hangi tür işlemle yapılmalıdır? Neden? Bu konuda Türkiye’de uygulama nedir? Bu uygulama doğru mudur?

Acaba, olağanüstü hâl Cumhurbaşkanlığı kararnameleri olağanüstü hâl kalktıktan sonra kendiliklerinden uygulamadan kalkarlar mı?

Olağanüstü hâl sadece ülkenin belirli bir bölgesinde ilân edilmiş ise, ülkenin geneli izin olağanüstü hâl Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenleme yapılabilir mi?

Olağanüstü hâl Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kanunlarda ve özellikle Olağanüstü Hâl Kanununda değişiklik yapılabilir mi? Neden?

Anayasamızın 148’inci maddesinin ilk fıkrasının son cümlesine göre “olağanüstü hallerde, ve savaş hallerinde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin şekil ve esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla, Anayasa Mahkemesinde dava açılmaz”. Acaba olağanüstü hâl Cumhurbaşkanı kararnamelerine karşı itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesi başvurulabilir mi?

Anayasa, m.148/1’in denetimsizliği ilişkin yukarıdaki hükmünün doğruduğu sonuçlar nelerdir?

Anayasa, m.148/1’in denetim yasağı aşılabılır mi?

Olağanüstü hâllerde çıkarılacak kanun hükmünde cumhurbaşkanlığı kararnamelerini onaylayan kanunlar Anayasa Mahkemesinin denetimine tâbi midir? Anayasa Mahkemesi bu kanunları iptal edebilir mi?

Olağan dönem Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ile olağanüstü hâl cumhurbaşkanlığı kararnameleri arasında ayırım nasıl yapılır? Bir Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ne zaman olağan dönem, ne zaman olağanüstü hâl Cumhurbaşkanlığı kararnamesi olur?

Yönetmelikler

Acaba, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı yönetmelik çıkarabilir mi?

Acaba Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştay gibi yüksek mahkemeler yönetmelik çıkarabilir mi?

Acaba Hâkimler ve Savcılar Kurulu yönetmelik yapabilir mi?

Kanun yönetmelik çıkarılmasını öngörmüş ise, yönetmelik yerine genelge veya diğer bir “adsız düzenleyici işlem” çıkarılabilir mi?

3011 sayılı Kanunun 1’inci maddesinin ikinci fıkrasına göre “milli emniyet ve milli güvenlikle ilgili olan ve gizlilik derecesi taşıyan yönetmelikler yayım-

lanmaz”. “Gizli yönetmelik” olabilir mi? Muhataplarına ulaştırılmamış bir emir, emir midir? “Gizli yönetmelik” bir “*contradictio in adjecto*”dur. Neden?

15 Temmuz 2018 tarihli Resmî Gazetede yayınlanan 10 sayılı Resmî Gazete Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 6’ncı maddesi, yönetmelikler Cumhurbaşkanlığı tarafından fiilen denetlenmesini öngörmektedir. Kamu kurum ve kuruluşlarının yönetmelikleri üzerinde Cumhurbaşkanına bir denetleme yetkisi tanınabilir mi? Bu yetki bir hiyerarşi yetkisi midir? Yönetmelikler Cumhurbaşkanlığı tarafından fiilen denetimi Anayasa, m.124’e uygun mudur?

“Adsız Düzenleyici İşlemler”

Acaba, idare, Anayasada belirtilenlerin (Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ve yönetmelik) dışında düzenleyici işlem yapabilir mi?

Adsız düzenleyici işlemler hangi hukukî rejime tâbidir? Bnlar yönetmelikler hukukî rejimine mi tâbi tutulurlar?

Yönetmeliklerin ve adsız düzenleyici işlemlerin kendi aralarında hiyerarşi var mıdır? Var ise bu hiyerarşide sıra nasıl tespit edilir?

Cumhurbaşkanının düzenleyici işlemleri, bakanlıkların düzenleyici işlemlerinden neden üstündür?

Eski dönemden kalan Bakanlar Kurulu düzenleyici işlemleri, Başbakanlık ve bakanlık düzenleyici işlemlerinden üstündür. Neden?

Bakanlık düzenleyici işlemleri, bakanlığın hiyerarşisine tâbi makamın düzenleyici işlemlerinden üstündür. Neden?

İdarî hiyerarşide aynı düzeyde yer alan iki makamdan çıkan düzenleyici işlemler arasında hiyerarşi var mıdır?

Merkezî idarenin düzenleyici işlemleri ile yerinden yönetim kuruluşlarının düzenleyici işlemleri arasında hiyerarşi var mıdır?

Düzenleme yetkisinin tedahülü (iç içe geçmesi) ne demektir?

Adliye mahkemeleri idarenin düzenleyici işlemlerinin hukuka uygunluğunu inceleyebilir mi?

CİLT II

Bölüm 15 İDARİ SÖZLEŞMELER

“Pazarlıklı tek-yanlı işlem” nedir?

“Sözleşme” ile “ruhsat” arasında nasıl ayırım yapılır?

“Şartnameli ruhsat” ile “imtiyaz sözleşmesi” arasında ayırım nasıl yapılır?

Bir sözleşmenin nitelendirilmesine (tavsifine) niçin ihtiyaç duyulmaktadır? Tavsifin hukukî sonuçları nelerdir?

Sözleşmeden kaynaklanacak uyuşmazlıkların idarî yargıya tâbi kılınması, o sözleşmenin idarî sözleşme olduğunu mu gösterir? Sözleşmeden kaynaklanacak uyuşmazlıkların adli yargıya tâbi kılınması, o sözleşmenin özel hukuk sözleşme olduğunu mu gösterir?

Türk Anayasa Mahkemesi, kanun koyucunun bir sözleşmenin özel hukuk sözleşmesi veya idarî sözleşme olarak nitelendirmek bakımından bir serbestiye sahip olmadığına yönelik içtihadı (9 Aralık 1994 tarih ve E.1994/43, K.1994/42-2 ve 28 Haziran 1995 tarih ve E.1994/71, K.1995/23 sayılı kararları) doğru bir içtihat mıdır?

Kanun koyucu, normalde idarî sözleşme olması beklenen bir sözleşmeyi özel hukuka tâbi kılabilir mi?

Kanun koyucu idarî sözleşmelerden kaynaklanacak davaları adli yargıya tâbi kılabilir mi?

Bir sözleşmenin iki tarafı da kamu tüzel kişisi ise, o sözleşmenin idarî sözleşme olduğu yolunda bir “karine (*présomption*)” vardır. Bu karine, Fransa’da hangi içtihatla geliştirilmiştir? Bu karine çürütülebilir mi? çürütülürse hangi durumlarda ve nasıl?

Bir sözleşmenin konusunun “kamu hizmetine ilişkin olması” ile “kamu hizmetinin yürütülmesine ilişkin olması” arasında ne fark vardır? Hangisi idarî idarî sözleşmelerin kriteridir?

İdarî sözleşmelere, özel hukuku aşan hükümleri koyan kanun koyucu mudur? Sözleşmenin tarafları mıdır? Neden?

İdarî sözleşmelerin şartları kümülatif midir, yoksa alternatif midir? Bunun sonucu nedir?

Vakıf üniversitelerinin öğretim üyeleriyle yaptığı hizmet sözleşmeleri özel hukuk sözleşmesi midir, yoksa idarî sözleşme midir? Neden?

İdarî sözleşmelerin kriterleri arasında hiyerarşi ve öncelik ilişkisi var mıdır?

Bir sözleşmenin niteliğini belirlemede tarafların iradesinin bir rolü olabilir mi?

Türk yargı içtihatlarında idarî sözleşmelerin şartların birlikte (kümülatif olarak aranması) doğru mudur? Şartların kümülatif olarak aranmasının yol açtığı sakıncalar nelerdir?

Türkiye’de kamu ihale sözleşmelerinin özel hukuk sözleşmesi niteliğinde olduğu ve sözleşmenin akdedilmesinden sonra doğan uyumsuzlukların adlî yargının görev alanına girdiği kabul edilmektedir. Bir kamu ihale sözleşmesinin idari sözleşme olması mümkün değil midir? Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu uyarınca akdedilecek sözleşmelerin, idarî sözleşme şartlarını taşımak kaydıyla idarî sözleşme olarak kabul edilmeleri söz konusu olabilir mi?

İdare, belirli tiplerin dışında idarî sözleşme yapabilir mi? “isimsiz idarî sözleşmeler” diye bir kategori olabilir mi?

Fransa’da “bayındırlık sözleşmeleri (*marchés de travaux publics*)”, “levazım sözleşmeleri (*marchés de fournitures*)”, “taşıma sözleşmeleri (*marchés de transport*)”, “amme emlakinin işgaline ilişkin sözleşmeler (*contrat comportant du domaine public*)” idarî sözleşme sayılırken, Türkiye’de bu sözleşmeler idarî sözleşme olarak kabul edilmezler. Neden? Bu konuda Türk doktrin ve içtihatları doğru mudur?

Türk Anayasa Mahkemesinin idarî sözleşme ve özelde imtiyaz sözleşmesi anlayışı nedir? Anayasa Mahkemesinde bir “imtiyaz saplantısı” mı vardır?

İdarî sözleşmelerin türleri sınırlı sayıda mıdır?

2886 veya 4734 sayılı Kanunlar bir genel ihale usûlü kanunu mudur? Türkiye’de bir genel ihale usûlü kanunu var mıdır? Neden?

2886 veya 4734 sayılı Kanunlara nazaran daha özel ihale usûlü kanunları var mıdır?

Hangi durumda 2886 sayılı devlet ihale kanunu ve hangi durumda 4734 sayılı kamu ihale kanunu uygulanır?

Şartnameler “akdî nitelikte (*nature contractuel*)” bir işlem mi, yoksa “düzenleyici nitelikte (*nature réglementaire*)” tek-yanlı bir işlem midir?

Şartnamelere karşı iptal davası açılabilir mi?

İdarî sözleşmelerin uygulanması rejiminin özerkliği ne demektir?

İdari sözleşmelerde, neden sözleşmecinin adem-i ifa def’i hakkı yoktur?

İdarî sözleşmelerde “tek yanlı değişiklik yetkisi”nin temeli nedir?

“Hizmet yararına fesih” ile “müeyyide niteliğinde fesih” arasında neden ayırım yapmak gerekir? Bunların arasında ne fark vardır?

Yeni olayların sözleşmenin uygulanmasına etkisi nedir?

Fransızca “*fait du prince*”i terimini Türkçeye çevirmeden kullanmak gerekir. Neden?

Geniş anlamda *fait du prince*”, “dar anlamda *fait du prince*” ve “en dar anlamda *fait du prince*” arasında ne fark vardır?

Fait du prince teorisinin doğurduğu sonuçlar nelerdir?

Öngörülemezlik teorisinin temelinde hangi ilke bulunur?

Öngörülemezlik teorisinin içtihadî kaynağı nedir?

“Öngörülmemiş güçlükler teorisi” nedir? Öngörülemezlik teorisinden farkları nelerdir?

İdarî sözleşmeler kanun koyucu tarafından feshedilebilir mi? Sözleşmenin “tarafkların kanunu (*loi des parties*)” olması, “bözleşmelerin bağlayıcılığı (*force obligatoire des contrats*)” ve “ahde vefa (*pacta sunt servanda*)” ilkesi, sözleşmelerin kanun koyucu tarafından feshedilmesine engel teşkil eder mi? Neden?

İdarî sözleşmelerden doğan davalar hangi yargı kolunda görülür?

İdarî sözleşmelerden doğan davalar kanunla adlî yargının görev alanına sokulabilir mi?

Anayasa Mahkemesinin 28 Haziran 1995 tarih ve E.1994/71, K.1995/23 sayılı kararıyla kanun koyucunun idarî sözleşmelerden kaynaklanacak davaları adlî yargının görev alanına sokamayacağına karar vermiştir. Bu karar doğru bir karar mıdır?

İdarî sözleşmelerden doğan davalar hangi tür idarî davadır? İptal davası mı, tam yargı davası mı, yoksa bir başka dava türünde midir? Neden?

İdarî sözleşmelere karşı kimler dava açabilir? Menfaati olan herkes mi? yoksa sadece sözleşmenin tarafları mı? Neden?

İdarî sözleşmelerden doğan davalarda mahkemelerin yetkileri nelerdir?

İdarî sözleşmelere karşı iptal davası açılabilir mi?

İdari sözleşmelerde sözleşmeden ayrılabilir işlemlere karşı iptal davası açılabilir mi? Neden?

İdarî sözleşmelerin düzenleyici hükümlerine karşı iptal davası açılabilir mi?

İdarî sözleşmelerden doğan davalar için tahkim usûlü öngörülebilir mi?

Bölüm 16 KAMU HİZMETİ

Bir faaliyetin kamu hizmeti olarak nitelendirilebilmesi için gerekli olan birinci şart, bu faaliyetin bir kamu tüzel kişisi tarafından *üstleniliyor* olmasıdır. “Üstlenme” ne demektir?

Türkiye’de bir şehirlerarası yolcu taşıma hizmeti bir kamu hizmeti değildir. Neden?

Kamu tüzel kişilerinin özel mallarının işletilmesine ilişkin faaliyetleri kamu hizmeti oluşturur mu? Neden?

“Kamu yararı (âmme menfaati, *intéret public*)” nedir? Bu kavram nasıl tanımlanır? Bir faaliyette kamu yararı olup olmadığına kim karar verir? “Kamu yararı” ile “özel yarar” arasında sınır çizgisi nereden geçer?

“Virtüel kamu hizmetleri teorisi” ne demektir?

Kamu yararını tanımlama yetkisi, kime aittir?

Türk Anayasa Mahkemesinin “niteliği gereği kamu hizmeti” anlayışı (9 Aralık 1994 tarih ve E.1994/43, K.1994/42-2 sayılı kararı) doğru bir anlayış mıdır?

Kamu hizmeti şartları arasında özel hukuku aşan hukukî rejim şartı var mıdır?

İdarî kamu hizmetleri - sınaî ve ticarî kamu hizmetleri ayrımı nasıl yapılmaktadır? Ayrımın kriterleri nedir? Böyle bir ayrımın yapılmasında ne yarar vardır?

Kamu hizmetlerinin idarîliği karinesi ne demektir? Bu karineden çıkan sonuçlar nelerdir?

İdarî kamu hizmetleri - sınaî ve ticarî kamu hizmetleri dışında üçüncü tür kamu hizmeti kategorisi (örneğin “sosyal kamu hizmetleri”) yoktur. neden?

Türkiye’de “genel idare esaslarına göre yürütülmesi gereken kamu hizmetleri - genel idare esaslarına göre yürütülmesi gerekmeyen kamu hizmetleri” şeklinde bir ayrım yapılabilir mi?

Sınaî ve ticarî kamu hizmetleri, özel hukuka mı, kamu hukukuna mı tabidir? Neden? Bu konuda kural ve istisnalar nelerdir?

İdare, hizmetten yararlanma koşullarını her zaman değiştirebilir mi? Kullanıcıların hizmette değişiklik yapılmamasını istemek bakımından bir hakları yoktur.

Kamu hizmetini yürüten personelin eski koşulların devamı bakımından bir kazanılmış hakları var mıdır?

Kaçınma yoluyla tarafsızlık, plüralizm yoluyla tarafsızlık ve objektiflik yoluyla tarafsızlık ne demektir?

Kamu hizmetlerinde “lâiklik ilkesi” tarafsızlık ilkesinin bir unsurudur. Neden?

“Din eğitimi” ile “din kültürü ve ahlâk öğretimi” arasında ne fark vardır? Bunlardan hangisi zorunlu, hangisi isteğe bağlıdır?

Fransa’da dinsel hizmetler-kamu hizmetleri ayrımı nasıl yapılmaktadır? Fransa’da laiklik ilkesi nasıl uygulanmaktadır?

Fransa’da devlet veya belediyeler din adamlarına maaş ödeyebilir mi? Fransa’da umumî yol ve meydanlarda dini ayin yapılabilir mi? Fransa’da belediyeler papazlara lojman tahsis edebilir mi? Fransa’da belediyeye ait bir salonda haç bulunabilir mi?

Fransa’da laiklik ilkesinin uygulanması bakımından kamu hizmeti personeli ile kamu hizmetinden yararlananlar arasında ayrım yapılmaktadır. Fransız Danıştay 3 Mayıs 2000 tarihli *Mlle Marteaux* kararında da öğretmenlerin kendi dinsel inanışlarını ortaya koyacak şekilde giyinemeyeceklerini bu şekilde işaretler takamayacaklarına karar vermiştir. Ancak hizmetten yararlananlar için sınırlandırıcı bir kararı yoktur. Türkiye’de benzer bir ayrımın yapılmış mıdır? Böyle bir ayırmda yarar var mıdır?

Mecburî idarî kamu hizmetleri ücrete bağlı olabilir mi?

Kamu hizmetinin bedeli olarak alınan bedava değildir; karşılığı vardır. Peki ama kamu hizmetlerinin karşılığı olarak ödenen paranın hukukî niteliği nedir? Acaba bu para, bir “vergi, resim veya harç ve benzeri malî yükümlülük” müdür; yoksa bir “fiyat” mıdır? Ama önce şu soruyu soralım: Kamu hizmetlerinin karşılığı olarak ödenen paranın hukukî niteliğinin tespiti sorunu neden bu kadar önemlidir?

Bir kamu hizmetinin karşılığı olarak alınan paranın hukukî niteliği nedir? Bu paranın “vergi, resim veya harç ve benzeri malî yükümlülük” olması ile “fiyat” olması arasındaki fark nedir?

Kamu hizmetinin karşılığı olarak alınan paranın kanunla öngörölmüş olması gerekir mi?

Devletleştirme ve özelleştirme, kamu hizmetlerinin kurulmasıyla veya kaldırılmasıyla ilgili bir kavram mıdır? “Devletleştirme ile kamu hizmeti kurulması” ve “özelleştirme ile kamu hizmetinin kaldırılması” aynı şeyler midir? Bir hizmet özelleştirilince kamu hizmeti olmaktan çıkar mı?

9 Temmuz 2018’den önce kamu hizmetleri kanun hükmünde kararname ile kurulabilir miydi?

9 Temmuz 2018’den sonra kamu hizmetleri Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kurulabilir mi?

Kamu hizmetini kurma yetkisine sahip makamın, bu konuda takdir yetkisi var mıdır? Kamu hizmetini kurmayabilir mi?

Yasama organı, Anayasanın öngördüğü kamu hizmetlerini, yani anayasal kamu hizmetlerini kuramazlık edebilir mi?

Yasama organı kâr amacıyla kamu hizmeti kurabilir mi? “kâr amacıyla kamu hizmeti kurma yasağı” diye bir yasak var mıdır?

Mahallî idareler için kamu hizmeti kurma zorunluluğu var mıdır?

Mahallî idareler, kendilerine kanunla verilmiş mecburî ve ihtiyarî görevler dışında kamu hizmeti kurabilirler mi?

Mahallî idarelerin kamu hizmeti kurmasında, özel teşebbüs hürriyeti kurmay yetkisinin bir sınırı mıdır? Mahallî idarelerin özel teşebbüslerle rekabet edecek nitelikte bir kamu hizmeti kurması yasak mıdır?

Yasama organı veya idare organı, millî veya mahallî bir kamu hizmetini kurmaya yargı kararıyla zorlanabilir mi?

9 Temmuz 2018’den önce kanunla kurulan bir kamu hizmeti, kanun hükmünde kararname ile kaldırılabilir miydi?

9 Temmuz 2018’den sonra kanunla kurulan bir kamu hizmeti, Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kaldırılabilir mi?

Kamu hizmetlerinden yararlananların kamu hizmetlerin sürdürülmesini isteme hakkı var mıdır?

Kamu hizmetinin kaldırılması konusundaki takdir yetkisinin yargısal denetimi mümkün müdür?

Kamu hizmetlerinin işletme usûllerinin serbestçe belirlenmesi ilkesi ne anlama gelir? Bu ilkenin istisnaları var mıdır?

Kamu hizmetlerinin işletilme usûllerinin seçimi sorunu, bir hukukilik sorunu mu, yoksa bir yerindelik sorunu mudur?

Kamu kurumlarının yürüttükleri kamu hizmetleri emanet usûlü olarak görülebilir mi?

Emanet usûlü, sadece kamu idareleri, yani devlet, il özel idaresi, belediye ve köy tarafından kullanılabilen bir usûldür. Neden?

Kamu hizmetlerinin özel kişilerce gördürülmesi için bir “görevlendirme” yapılması gerekir. Kamu kurumları görevlendirme yapabilir mi? Neden?

Kamu kurumları sorumlu oldukları kamu hizmetlerinin yürütülmesi işini özel kişilere devredebilirler mi?

İdare kendisi bir özel hukuk tüzel kişisi kurarak, bu tüzel kişiye kendi sorumlu olduğu bir kamu hizmetini yürütme görevini verebilir mi?

Görevlendirme sözleşmesi nedir?

İltizam usûlü ile imtiyaz usûlü arasında ne fark vardır?

Kamu hizmetleri gördürülmesi usûlleri sınırlı sayıda mıdır? İdare isimsiz sözleşmeler” ile kamu hizmetlerini gördürebilir mi?

Türkiye’de yargı içtihatları nedeniyle isimsiz sözleşme yapılamamaktadır. Bu içtihatlar doğru mudur?

10 Haziran 1326 tarihli Menafii Umumiyye Müteallik İmtiyazat Hakkında Kanuna göre devlet adına imtiyaz verme yetkisi “kuvve-i icraiye”ye aittir. “Kuvve-i icraiye”den hangi makam anlaşılır?

Danıştaya imtiyaz sözleşmeleri için inceleme yetkisinin veya düşüncesini bildirmek yetkisinin Anayasa tarafından verilmesi isabetli bir düzenleme midir? Anayasamız imtiyazı tanımlamış mıdır?

İdarenin imtiyaz sözleşmesinde sahip olduğu tek taraflı değişiklik yapma yetkisinin temelinde ne bulunur?

Bölüm 17 **KOLLUK**

“Kamusal estetik”, kamu düzeni kavramının bir unsuru mudur?

“İnsan onuru”, kamu düzeni kavramının bir unsuru mudur?

“Bireylerin kendilerine karşı korunması”, kamu düzeni kavramının bir unsuru mudur?

Yeni kamu düzeni anlayışı, “birlikte yaşamak” kavramıyla açıklanabilir mi?

Kimlik kontrolleri, idarî kolluk mu, adlî kolluk faaliyeti niteliğinde bir faaliyet midir?

İdarî kolluk ile adlî kolluk faaliyetleri arasındaki ayırım neden önemlidir? Bu ayırımın yol açtığı sonuçlar nelerdir?

“Kolluk operasyonlarının çok anlamlılığı (*polyvalence des opérations de police*)” ne demektir? Bu nasıl bir soruna yol açmaktadır?

Kolluk yetkisi devredilemez olması ne anlama gelir? Bu ilkeye istisna getirilebilir mi?

Özel güvenlik hizmetleri, kolluk yetkisinin devredilmezliği ilkesine aykırı mıdır?

Genel idarî kolluk ile özel idarî kolluklar arasında ayırım nasıl yapılır?

Cumhurbaşkanı, bir kolluk makamı mıdır?

Mahallî idare kolluğu, merkezî idare kolluğunun işlemine nazaran daha sınırlandırıcı kolluk işlemi yapabilir mi?

İl özel idaresi kolluğu ile belediye kolluğu çatışır mı, bu çatışma nasıl çözümlenir?

Cumhurbaşkanının olağanüstü hâl ilân sebebinin varlığı konusunda takdir hakkı var mıdır?

Olağanüstü hâlin tekrar tekrar uzatılması sonucu kötüye kullanılması mümkündür? Buna karşı nasıl bir tedbir alınabilir?

Olağanüstü hâl ilânına ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararı denetlenebilir mi?

Olağanüstü hâl ilânına ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararının TBMM'nin tarafından onaylanması kararının yargısal denetimi mümkün müdür?

Bölüm 18 KAMU GÖREVLİLERİ

“En geniş anlamda kamu görevlisi”, “geniş anlamda kamu görevlisi”, “dar anlamda kamu görevlisi” ve “en dar anlamda kamu görevlisi” ne demektir? İdare hukukunda kullanılan “kamu görevlisi” kavramı hangi anlamda kamu görevlisidir?

Türk idare hukuku doktrininde kamu görevlileri konusuna neden bu kadar geniş yer ayrılmaktadır?

Kamu görevi hukuku ile iş hukuku arasında ayırım nasıl yapılır?

Kamu görevlisi nasıl tanımlanır? Kamu görevlileri ile kamu görevlisi olmayanlar arasında ayırım nasıl yapılır?

Anayasamızda “kamu görevlisi” tanımı var mıdır? Anayasamızın 128’inci maddesinde tanımlanan şey nedir? m.128/1’deki şartlar neyin şartlarıdır?

Devlet Memurları Kanununda kamu görevlisi tanımı var mıdır?

Bir kamu tüzel kişisine “kamu hukuku bağı” ile bağı olma şartından ne anlaşılır?

Memurlar ile memur olmayan kamu görevlileri birbirinden nasıl ayrılır?

Memur atama işleminin hukukî niteliği nedir?

Sözleşmeli personel - işçi ayırımı nasıl yapılır?

Aynı fiil, hem ceza hukuku bakımından suç, hem disiplin hukuku bakımından bir disiplin suçu oluşturabilir mi? Kamu görevlisine aynı fiilden dolayı hem ceza mahkemesi tarafından ceza, hem de idare tarafından disiplin cezası verilebilir mi? Böyle bir durumda, ceza mahkemesi önünde beraat eden kamu görevlisine aynı fiilden dolayı disiplin cezası verilebilir mi? Yine böyle bir durumda idare tarafından disiplin cezası verilmeyen bir kamu görevlisi, aynı fiilden dolayı ceza mahkemesi tarafından cezalandırılabilir mi?

Disiplin cezası vermeye yetkili makam, ceza hâkiminin fiillerin maddî mevcudiyeti veya namevcudiyeti hakkında verdiği kararlarla bağılı mıdır?

Kanunsuz disiplin suçu olabilir mi? Yani disiplin suçlarının kanunla tanımlanması şart mıdır?

Kanunsuz disiplin cezası olabilir mi? Yani disiplin cezalarının kanunla tanımlanması şart mıdır?

Disiplin suç ve cezalarının kanunla belirlenmesi gerekliliği konusunda Anayasa Mahkemesinin 14 Ocak 2015 tarih ve E.2014/100, K.2015/6 sayılı, 13 Ocak 2016 tarih ve E. 2015/85, K. 2016/3 sayılı ve 14 Haziran 2017 tarih ve E.2016/182, K.2017/111 sayılı kararları doğru kararlar mıdır?

Kılık değiştirmiş disiplin cezası verme yasağı ne demektir?

Disiplin cezası ile düzen tedbiri arasında nasıl ayırım yapılır? Bunların arasında fark nedir?

Disiplin hukukunda *reformatio in pejus* yasağı ne demektir? Bu yasak kimi korur? Bu yasak sadece idareye yapılan başvurularda mı, yoksa idare mahkemelerine yapılan başvurularda da mı geçerlidir?

Türk doktrini enerjisini ve zamanını uyarma ve kınama disiplin cezalarının yargısal denetimi konusunda boş yere uzun yıllar boyunca harcamıştır. Neden?

Fransa’da ufak disiplin cezalarının yargısal denetimi sorunu nasıl çözümlenmiştir?

Türkiye’de Devlet Memurları Kanununa hiçbir şekilde tâbi olmayan kamu görevlileri var mıdır?

Memurların ceza soruşturmasına karşı özel olarak korunmasına ihtiyaç var mıdır?

Türkiye’de memurların kişisel kusur teşkil eden eylem ve işlemlerden dolayı idare edilenlere karşı hukukî sorumluluğu var mıdır?

Fransa’da geçerli olan kişisel kusur durumunda “sorumlulukların toplanması (*cumul de responsabilité*)” teorisinin Türkiye’de kabul edilmesinde yarar var mıdır?

2577 sayılı İdarî Yargılama Usûlü Kanununun 28’inci maddesinin dördüncü fıkrası (“*mahkeme kararlarının otuz gün içinde kamu görevlilerince kasten yerine getirilmemesi halinde ilgili, idare aleyhine dava açabileceği gibi, kararı yerine getirmeyen kamu görevlisi aleyhine de tazminat davası açılabilir*”) 21 Şubat 2014 tarih ve 6526 sayılı Kanunla ilga edildikten sonra, Türkiye’de idarî yargı kararlarının idare tarafından uygulanmamasına karşı etkili bir yargısal müeyyide kalmış mıdır?

Bölüm 19 KAMU MALLARI

“Kamu malı” kavramının Fransızca aslı olan “*domaine public*” terimi ne demektir? Bu terimin Türkçe karşılığı olarak kullanılan “kamu malı” terimi, bu terimin doğru bir karşılığı mıdır?

“Kamu malı” terimi doğru bir terim midir? Kamu malı terimindeki mal, menkul malları da içerir mi? Menkul mallar “*domaine public*” kavramına dahil midir?

Kamu malı kavramı nasıl tanımlanır? Bir malın kamu malı sayılabilmesi için gerekli şartlar nelerdir?

Kamu mülkiyeti şartı ne demektir?

Bir özel kişinin mülkiyetinde bulunan ve sahibi tarafından genel kullanıma açık tutulan yol, bir kamu malı mıdır?

Bir kamu hizmetini yürüten özel kişinin (örneğin imtiyazcı şirketin) mülkiyetinde bulunan ve kamu hizmetinde kullanılan mallar, kamu malı mıdır?

Bir malın “kamu yararına tahsis (*affectation à l'utilité publique*)” edilmesi ne demektir) tahsisin türleri var mıdır?

Kamu tüzel kişisi mülkiyetin bulunan ve kamu hizmetine tahsis edilmiş her mal bir kamu malı mıdır?

Kamu malı alt şartları arasında yer alan “özel düzenleme ek şartı” ne demektir? Nasıl uygulanır? Böyle bir ek şartın aranmasının amacı nedir?

“Sahipsiz mallar” üzerinde gezmek, burada kendiliğinden çıkmış sebze ve meyveleri (örneğin mantar vs) toplamak için idareden izin almak gerekir mi?

Sahipsiz mallar, gerçekten sahipsiz midir?

“Orta malları” ile sahipsiz mallar arasında ne fark vardır?

Kamu tüzel kişilerinin kamu malları üzerindeki haklarının hukukî niteliği nedir? Kamu tüzel kişilerinin kamu malları üzerinde “mülkiyet hakkı” var mıdır?

İdarenin kamu malları üzerinde sahip olduğu mülkiyet hakkı ile özel mülkiyet hakkı arasında bir fark var mıdır? Özel mülkiyet kavramından farklı bir “kamu mülkiyeti” kavramı var mıdır?

Türkiye’de “kamu mülkiyeti” kavramı yerine neden “*devletin hüküm ve tasarrufu altında olma*” kavramı kullanılmaktadır. “Kamu mülkiyeti” kavramı ile “devletin hüküm ve tasarrufu” kavramı arasında fark var mıdır?

Deniz kıyısındaki bir tarlanın heyelan sonucunda denize kayması ve orasının sular ve dalgalar altında kalması durumunda orası, bir kamu malı hâline gelir mi? Bir nehrin yatağını değiştirmesi sonucu, nehrin yeni yatağı altında kalan özel bir kişiye ait tarla kamu malı haline gelir mi?

Şehrin eski mahallerindeki yollar, meydanlar, pazar yerleri, nasıl olup da kamu malı hâline gelmişlerdir? Buralar bir “tahsis kararı” ile mi kamu malı olurlar? Nasıl kamu malı olmuşlardır?

Bir göl kurumuş veya göl kurutulmuş ise gölün zemininden çıkan tarıma elverişli arazi, kimin olur? Bu arazi kamu malı mıdır? İdarenin özel malı mıdır?

Fransa’da mevcut olan “istikamet plânı (*plan d’alignement*)” ve “istikamet kararı (*arrêté d’alignement*)” nedir? Ne işe yarar?

Kamu mallarının devredilmezliği ilkesi nedir ve bu ilkeden türeyen diğer ilkeler nelerdir?

“Kamu mallarının devredilmezliği ilkesi”nin tarihî temeli olan 1566 tarihli Fransız *Moulins* Fermanında ne öngörülmektedir? Bu Fermanın amacı neydi? Neyi yasaklıyordu?

“Kamu mallarının devredilmezliği ilkesi”nin hukukî değeri nedir? Bu ilke kanun koyucuyu bağlar mı? Bu ilkele kanunla istisna getirilebilir mi?

Türkiye’de kamu mallarının devredilmezliği ilkesinin genel bir pozitif temeli var mıdır?

Kamu malları neden kamulaştırılmaz?

Kamu malları üzerinde neden sınırlı aynî haklar tesis edilemez? Bilenin istisnaları var mıdır?

Kamu malları kiraya verilebilir mi?

Kamu mallarının kamu tarafından doğrudan kullanımı hukukî rejim bakımından, “kolektif kullanımlar” ile “özel kullanımlar” arasında ayırım yapmak gerekir. Neden?

“Kolektif kullanımlar”da geçerli olan ilkeler nelerdir? “Özel kullanım”lar da geçerli olan ilkeler nelerdir?

Kamu malının özel kullanımı izne bağlanabilir mi? İzin için ücret talep edilebilir mi?

Kamu malının özel kullanımı konusunda idarenin özel kişilerle yaptığı sözleşmeler özel hukuk sözleşmesi midir? İdari sözleşme midir?

Kamu mallarının özel kişilerce kullanılmasında “geçicilik (*précarité*) ilkesi” nedir? İdare verdiği izini her zaman gere alabilir mi? Mezar imtiyazlarında geçicilik ilkesi cari midir?

Hukukumuzda “istimval” kurumu Anayasada veya kanunlarımızda düzenlenmiş midir? Ancak istimvalin dayanağı Anayasada ve kanunlarımızda mevcut mudur? Mevcut ise bunlar nelerdir?

“*Expropriation*” kavramının Türkçeye “kamulaştırma” olarak çevrilmesi doğru mudur? Kamulaştırma kelimesi, kamulaştırılan taşınmazın “kamu malı” hâline geldiği anlamına mı gelir?

“İstimlak” kelimesi “kamulaştırma” kelimesine göre daha mı doğrudur?

“İstimlak” kelimesine “kamulaştırma” diye karşılık uyduranlar, “istimval” kelimesine neden bir karşılık uydurmamışlardır?

Bayındırlık eserlerinin inşası nedeniyle kamulaştırmaz el atma (dolaylı kamulaştırma teorisi) ne demektir?

“Bayındırlık eserlerinin dokunulmazlığı ilkesi (*principe d’intangibilité des ouvrages publics*)” ne demektir? “Yanlış yere yapılmış bayındırlık eseri yıkılamaz (*ouvrage public mal planté ne se détruit pas*)” özdeyişiyle ne anlatılmak istenir?

Bölüm 20

İDARENİN SORUMLULUĞU

“İdarenin özel hukuk sorumluluğu” ile “idarenin kamu hukuku sorumluluğu (idarî sorumluluk)” arasında nasıl ayırım yapılır? Bu ayırım neden önemlidir?

“İdarî sorumluluğun özerkliği” ne demektir? Bundan çıkan sonuçlar nelerdir?

“İdarî sorumluluğun özerkliği (*autonomie de la responsabilité administrative*)” ilkesi Fransa’da ilk defa Uyuşmazlık Mahkemesinin hangi kararı ile ortaya atılmıştır?

Acaba devletin yasama faaliyetlerinden dolayı bir sorumluluğu var mıdır? Egemen olan veya egemenin temsilcisi olarak kabul edilen bir organ, nasıl olup da sorumlu olabilir?

Fransa’da devletin kanunlardan dolayı sorumluluğu ilkesi ilk defa Fransız Danıştay tarafından ne zaman ve hangi karar ile kabul edilmiştir? Fransız Danıştay bu sorumluluğu hangi sorumluluk prensibine dayandırmıştır?

Türkiye’de ise Danıştay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi kanunlardan dolayı devletin sorumluluğunu kabul etmişler midir?

Acaba devletin yargı faaliyetlerinden (*activités judiciaires*) dolayı bir sorumluluğu var mıdır? Yargı fonksiyonu bir idarî fonksiyon olmadığına göre, bu fonksiyondan doğan zararların tazmini istemiyle idarî yargıda dava açılmaması mı gerekir?

Devletin yargı faaliyetlerinden dolayı sorumluluğu yargı kararlarının karar, “kesin hüküm gücü (*autorité de la chose jugée*)” ile çelişmez mi?

Fransız Danıştayın ilk defa ne zaman ve hangi kararla, devletin yargı alanındaki faaliyetlerinden dolayı sorumluluğunu kabul etmiştir?

Türkiye’de Danıştay yargı faaliyetlerinden devletin dolayı devletin sorumlu olduğunu kabul etmekte midir?

İdarî sorumluluk alanında “kusurlu sorumluluk” mu, “kusursuz sorumluluk” mu “genel hüküm (*droit commun*)”dür?

Bir sorumluluk türünün diğerine göre genel hüküm olmasının doğurduğu sonuçlar nelerdir?

“Kusur (*faute*)” kavramının “hizmetin kötü işlemesi”, “hizmetin geç işlemesi” ve “hizmetin hiç işlememesi” şeklinde tanımlı doğru bir tanım mıdır?

“Hukuka aykırılık (*illégalité*)” ile “kusur (*faute*)” arasında ne gibi bir ilişki vardır? Hukuka aykırı olan bir eylem ve işlem, aynı zamanda kusurlu mudur? Hukuka uygun eylem ve işlem kusurlu olabilir mi?

“Hukuka aykırılık=kusur” ve “hukuka aykırılığın yokluğu=kusurun yokluğu” şeklinde eşiklikler var mıdır?

Danıştayın ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesinin “içtihadî hata” veya yemi kararlarda kullanılan terimle “olağan nitelikteki hukukî yanlışlık ve aykırılıklar idarenin sorumluluğuna yol açmaz” içtihadı doğru bir içtihat mıdır?

İdare hukukunda “kusur karineleri (*présomptions de fautes*)” nelerdir? Ne işe yarar?

Ağır kusur ile basit kusur arasında nasıl ayırım yapılır? Bu ayırım hangi durumlarda yapılır? Bu ayırımın varlık sebebi nedir? Bu ayırımın doğurduğu sonuçlar nelerdir?

Türk Danıştayının “ağır kusur” anlayışı nedir? bu anlayış ile Fransa’daki ağır kusur anlayışı arasında bir alaka var mıdır? Fransız Danıştayı “ağır kusur” kavramını ne için kullanıyor? Türk Danıştayı ağır kusur kavramını ne için kullanıyor?

Fransa’da kişisel kusur - hizmet kusuru ayırımı nasıl yapılmaktadır? Bu ayırmadan doğan sonuçlar nelerdir?

Fransa’da hizmet kusurundan dolayı kişisel sorumsuzluk kuralı nedir? Bu kuralın varlık sebebi nedir? Bu kural Fransa’da ilk defa hangi mahkeme kararıyla ortaya atılmıştır?

Hizmet kusuru ve kişisel kusur ile ilgili olarak “kusurların bağımsızlığı teorisi”, “kusurların birleşmesi teorisi” ve “sorumlulukların birleşmesi teorisi” nedir? Bu teorilerin sonuçları nelerdir?

Fransa’da idare, kişisel kusur durumunda tazminatı ödedikten sonra kişisel kusuru olan kamu görevlisine rucu etmek zorunda mıdır?

Fransa’da idare, kamu görevlisine rucu etmek için dava açmak zorunda değildir. İdare ödediği tazminat için kişisel kusur sahibi kamu görevlisine bir “ödeme emri (*ordre de versement*)” gönderir. Bu ödeme emrine karşı çıkmak istiyorsa, kamu görevlisi idare mahkemesinde dava açar. Türkiye’de bu çözüm izlenebilir mi?

Fransa’da rucu davaları hangi yargı kolunda görülür? Fransız Uyuşmazlık Mahkemesi 26 Mayıs 1954 tarihli *Moritz* kararında benimsenen ilke nedir?

Fransa’da rucu davalarında kamu hukuku mu, özel hukuk mu uygulanır?

Türk hukukunda hizmet kusuru - kişisel kusur ayırımı nasıl yapılmaktadır?

Türkiye’de idare kişisel kusur durumunda tazminatı ödedikten sonra kamu görevlisine rücu etmek zorunda mıdır? Yani rücu idarenin takdirine mi bağlı, yoksa zorunlu mudur?

Türkiye’de idarenin memura rücusu, kamu hukuku ilkelerine göre mi, yoksa özel hukuk hükümlerine göre mi olur?

Türkiye’de rücu davaları adli yargıda açılmaktadır. Bu isabetli bir çözüm müdür? Adli yargıda rücu davasında uyuşmazlığın esasına uygulanacak hukuk, özel hukuk mu, idare hukuku mudur? İdare hukuku ise adli yargı rücu davasında idare hukukunu nasıl uygulayacaktır?

Türkiye’de rücu davalarının idarî yargıda görülmesi daha isabetli olmaz mıydı? Bu mümkün müdür? İdare memura karşı idarî yargıda dava açabilir mi? İdari yargıda davalı bir özel kişi olabilir mi?

Kusursuz sorumluluğun, idarenin sorumluluğu alanında prensip değil, istisnayı teşkil etmesi ne anlama gelir? Bundan kaynaklanan sonuçlar nelerdir?

İdarenin kusursuz sorumluluğuna hükmedilebilmesi için ortaya çıkan zararın “anormal bir zarar (*un préjudice anormal*)” olması gerekir. Neden?

Risk sorumluluğu “tamamlayıcı (*complémentaire*)” nitelikte olması ne anlama gelir? Bundan kaynaklanan sonuçlar nelerdir?

Danıştay Onuncu Dairesinin 13 Ekim 1993 tarih ve E.1992/3372, K.1993/3777 sayılı *Gümüşburun Köyü Muhtarı Fevzi Özkan* kararı doğru bir karar mıdır?

Danıştay Onuncu Dairesinin 18 Mart 1998 tarih ve E.1996/10292, K.1998/1190 sayılı *Uğur Mumcu* kararı doğru bir karar mıdır?

Risk sorumluluğu durumunda sorumluluk şartı için illiyet bağı şartı aranmaz mı?

Terörist saldırılardan doğan zararlar devlet tarafından tazmin edilemez mi?

Kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluk, kusurlu sorumluluk ve risk sorumluluğuna nazaran “tamamlayıcı (*complémentaire, subsidiaire*)” niteliktedir. Bu ne anlama gelir? Bundan kaynaklanan sonuçlar nelerdir?

Bayındırlık işlerinden kaynaklanan ve “daimî (*permanent*)” nitelikte *olmayan* zararlar kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulması ilkesine dayanarak tazmin edilebilir mi? Neden?

Kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulması ilkesine dayanan sorumluluk durumunda neden zarar “anormal (*anormal*)”, yani “ağır (*grave*)” bir zarar olmalıdır?

Bazı hukuka uygun idarî işlemler, bireylere zarar verebilir. Kamu külfetleri karşısında eşitlik ilkesine dayanarak hukuka uygun idarî işlemlerden kaynaklanan bazı zararlar tazmin edilebilir mi?

Fransız Danıştayının 30 Kasım 1923 tarihli *Couitéas* kararıyla oluşturduğu içtihat nedir ve bu içtihat neden kusursuz sorumluluk teorisi açısından çok önemlidir?

Düzenleyici idarî işlemlerden kaynaklanan zararlar kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluk esaslarına göre tazmin edilebilir mi?

Uluslararası andlaşmalardan kaynaklanan zararlar, kamu külfetleri karşısında eşitliğin bozulmasından dolayı sorumluluk esaslarına göre tazmin edilebilir mi?

“Görev ikileşmesi (*dédoublement fonction-nel*)” veya “yetki birleşmesi (*cumul des compétences*)” durumunda açılacak tam yargı davasında husumet kime yöneltilmelidir?

İdari yargıda, idare, neden “aynen tazmin”e mahkûm edilemez?

İdari yargıda, idarenin kendi isteğiyle aynen tazmine zorlanabilir mi?

Not.- Bilginin kendisi gibi, sorunun kendisi de bir fikri eserdir. Burada sorulan sorulardan bazıları, Türk doktrininde ilk defa, bu kitabın 2003'te yapılan ilk baskısında, bizim tarafından sorulmuş özgün sorulardır. Bu tür soruları alıp tartışmayı arzu edenlerin, hâliyle bu soruların ilk defa nerede sorulduklarını belirtmeleri gerekir.

İKTİBAS KONUSUNDA UYARILAR: 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesine göre, bir kitaptan iktibas (alıntı) yapılabilmesi için şu şartlara uyulması gerekir: (1) İktibas, bir eserin “*bazı cümle ve fıkralarının*” bir başka esere alınmasıyla sınırlı olmalıdır (m.35/1). (2) İktibas, maksadın haklı göstereceği bir nispet dahilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla yapılmalıdır (m.35/3). (3) İktibas, belli olacak şekilde yapılmalıdır (m.35/5) [Bilimsel yazma kurallarına göre, aynen iktibasların turnak içinde verilmesi ve iktibasın üç satırdan uzun olması durumunda iktibas edilen satırların girintili paragraf olarak dizilmesi gerekmektedir]. (4) İktibas ister aynen, ister mealen olsun, eserin ve eser sahibinin adı belirtilerek iktibasın kaynağı gösterilmelidir (m.35/5). (5) İktibas edilen kısmın alındığı yer (sayfa numarası) belirtilmelidir (m.35/5).

5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu (m.71/3, 5), yukarıdaki şartlara aykırı olarak, “bir eserden kaynak göstermeksizin iktibasta bulunan” kişilerin altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezasıyla cezalandırılmasını öngörmektedir.

© 2019. Kemal Gözler. Her hakkı saklıdır.

Bu Sayfanın Yayın Tarihi: 2 Temmuz 2019

Bu Sayfa: <http://www.idare.gen.tr/ih-3b-sorular.pdf>

Ana Sayfa: <http://www.idare.gen.tr>

Editör: [Kemal Gözler](http://www.idare.gen.tr)